Tednik

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva za Podravje

»Tednik« izhaja pod tem skrajšanim imenom od 24 nov 1961 dalje na predlog Občinskih odborov SZDL Ptuj in Ormož — Izdaja zavod »Tednik« Ptuj — Odgovorni urednik: Anton Bauman — Uredništvo in uprava Ptuj, Lackova 8 — Tel 156 — Št. tek. računa: NB Ptuj 604-19-603-72 — Tiska časopisno podjetje »Mariborski tisk« — Rokopisov ne vračamo — Celoletna naročnina za tuzemstvo 2000, za inozemstvo 3000 din

ŠT. 40 | PTUJ, dne 8. oktobra 1965 | Din 40 | Letnik XVIII.

V tednu otroka

Prvi teden v oktobru je vsako leto posvečen vsestranski vzgoji in skrbi za otroka. Z nami praznujejo vsi napredni narodi v svetu. Vzgoja mladega rodu dobiva mednarodni pomen in sodelovanje na izobraževalnem področju.

V tem tednu je delo z otroci še posebno razgibano. Zveze in društva prijateljev mladine imajo letne občne zbore, na katerih proučujejo varstvo in vzgojo otrok. V šolah volimo nove starešinske pionirske svete, ki pomagajo šolskim vodstvom pri vzgoji pionirjev.

Vzgojne ustanove in otroški kolektivi prirejajo razstave otroških izdelkov, v mestih in naseljih pa so tudi kulturne prireditve.

Stanje in uspehi, doseženi v preteklem letu, potrjujejo, da skupnost daje velik del sredstev za izobraževanje otrok, zaostajamo pa na vzgojnem področju. V zadnjih letih so se v ptujski občini povečale kapacitete za predšolsko varstvo, saj sta bila v občini zgrajena dva nove vrtca. Dobili smo tudi dve novi šoli. S predšolskim varstvom so začeli v Majšperku, letos pa bodo tudi v Podlehniku ustanovili predšolsko ustanovo.

Vse to pa ne pomeni, da smo storili vse, kar bi morali. V naši občini je število otrok dvakrat večje od ostalih ekonomsko razvitejših občin. Šolskih otrok imamo nad 11.000, predšolskih pa 9.500. Prav v tem tiči vzrok, da so potrebe mnogo večje, kot pa so materialne zmogljivosti v občini. Otroci živijo v oddaljenejših krajih občine v težkih socialnih razmerah. Prikrajšani so za mnoge vzgojne dejavnosti, manjka pa jim tudi otroškega razvedrila. Vse to pa vpliva tudi na redno delo otrok v izobraževalnih ustanovah. Če hočemo povečati učne uspehe, moramo ustvariti tudi pogoje za delo v šoli. To pa je naloga vseh občanov in družbenih činiteljev.

Predšolsko varstvo še vedno ni dostopno vsem otrokom. Starši z nizkimi mesečnimi prejemki ne morejo dati svojih otrok v varstvo. Delovne organizacije pa niso pokazale razumevanja, da bi krili del stroškov za varstvo otrok zaposlenih staršev. Tudi šolsko varstvo učencev ni razvito.

Kako je s šolskimi malicami?

Zakon o šolstvu predvideva brezplačne malice v šolah. V naši občini pa še dolgo let ne bomo mogli uresničiti tega načela. Šolska vodstva so se letos znašla v težkem položaju. Mednarodna pomoč se ukinja, dotacije občinskih skupščin pa ne morejo kriti vseh potreb. V osnovnih šolah je polovica učencev, ki ne morejo plačati šolskih malic. Vzrokov je več: socialne razmere v družinah, bolezen in alkoholizem, veliko družin pa je z večjim številom otrok.

Starši bodo morali biti bolj aktivni

Omeniti moramo, da so tudi starši vse premalo storili za to, da bi njihovi otroci imeli zagotovljene šolske malice. Vemo, da v mnogih delovnih organizacijah prejemajo zelo poceni tople malice, njihovi otroci pa so v šolah brez njih. Prišel je čas, ko moramo sami odločati in se zavzemati za otroke, ne pa čakati, da bo nekdo drug to urejeval. Starši odločajo v samoupravnih organih o delitvi dohodka, le zakaj ne bi upoštevali potrebe celotne družine. Napačno bi ravnali, če bi se zadovoljili z dviganjem standarda ozkega kroga proizvajalcev, pri tem pa pozabljali na ostale člane družbe, otroke in stare ljudi, ki trenutno niso sposobni prispevati svojega deleža k produktivnosti. V delovnih organizacijah morajo vladati tovariški odnosi in delovna solidarnost, to pomeni, da bi morali vsi proizvajalci prispevati svoj delež za boljše življenje vseh ljudi — tudi za otroke.

Otrok je najbolj dolgoročna investicija

V socialistični družbi je človek največje bogastvo. Njemu so namenjene dobrine in vse vrednote socializma. V socializmu ne smemo videti samo visoko razvita tehnična sredstva, temveč gre za visoko izobražene ljudi s socialistično miselnostjo in moralo, s humanimi in kulturnimi odnosi med seboj. Le taki ljudje bodo lahko nadalje razvijali socialistično družbo. Vemo pa, da ljudje postanejo dobri, če jih vzgajamo. Zato bi morali več prispevati za vzgojo ljudi — otrok, ker se to bogato obrestuje.

Družinska in družbena vzgoja morata biti enotni

Družinska vzgoja je v družbi nenadomestljiva, družba jo lahko samo dopolnjuje in bogati. Starši usmerjajo otrokov razvoj že od rane mladosti, razvijajo v otroku socialna čustva, razvijajo pa tudi otrokovo osebnost. Otrok doživlja vso lepoto družinskega življenja, vsaj moral bi jo doživljati, prav tako pa se zaveda vseh težav, s katerimi se borita oče in mati. Tako se v družini razvijajo vsi elementi otrokovega značaja, volje, miselnosti in celotne osebnosti. Da bo lahko družina te osnove razvijala, mora biti seznanjena z metodami in moralno etičnimi osnovami socialistične vzgoje in izobraževanja otrok v socialistični družbi. Družina mora pogojevati vzgojo z družbenimi smotri, starši se morajo prilagoditi celotnemu družbenemu sistemu, ker le tako bodo otroci doživljali vrednote družbenega življenja.

Pomen dela z otroci

Družbeno vzgojno delo z otroci sloni na doslednem upoštevanju interesov otrok v skladu z družbenimi cilji vzgoje mladih. Prostovoljne dejavnosti utrjujejo pridobljeno znanje v šoli, razvijajo otrokovo zavest, tovarištvo in delovno solidarnost. Pionirska organizacija je prva šola mladih upravljalcev. V šoli in ob njej nastaja vrsta družbenih ustanov in organizacij, ki dopolnjujejo izobraževanje v šoli. Delo z atroci pa je naloga celotne družbe. Bogata družbena praksa postaja neusahljiv vir pobud, smotrov in metod vzgoje mladega rodu. Program otroških pionirskih organizacij je obenem program vseh ostalih organizacij, ki skrbijo za vzgojo socialističnega človeka. Šola ne more zadovoljevati vseh vzgojnih potreb učencev, zato je naloga staršev, družbenih organizacij, da posvetijo vso skrb otrokom. Sodelovanje s šolo, z vzgojnimi ustanovami bi moralo temeljiti na medsebojnem razumevanju in vrednotenju vzgojno-izobraževalnega dela.

Delo z otroci mora postati stalna oblika družbene dejavnosti občanov, ki bi ga naj opravljali prostovoljno in s ponosom, da lahko pomagajo vzgajati mladi rod.

Žiberna

Občutno znižanje proračunske potrošnje v občini Ptuj

V času od 10. do 20. oktobra t. l. sklicuje predsednica skupščine občine Ptuj zbore volivcev. Na teh zborih bo v obravnavi predlog za spremembo proračuna za leto 1965 in drugi problemi v zvezi z gospodarsko reformo.

Ukrepi za izvedbo gospodarske reforme, posebno pa zvezni zakon, ki določa najvišjo mejo, do katere smejo republike in občine določati višino prispevka od osebnega dohodka iz delovnega razmerja, in republiški zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o uvedbi in stopnjah republiških prispevkov, davkov in taks, so znižali skupno stopnjo prispevka od osebnega dohodka iz delovnega razmerja od 18,5 % na 12,5 %. S temi predpisi je znižana tudi občinska stopnja prispevka od osebnega dohodka od 7,8 % na 5 %, kar bo povzročilo zmanjšanje proračunskih dohodkov v letošnjem letu za 224 milijonov dinarjev ali za 12 % dohodkov proračuna.

Glede na to so organi občinske skupščine pripravili osnutek nove razdelitve razpoložljivih sredstev, o katerem je razpravljal svet za finance v torek, dne 5. oktobra 1965. Po tem osnutku se bodo koristnikom proračunskih sredstev na novo določala sredstva po treh vidikih:

a) V prvo skupino spadajo izdatki za gospodarske posege, negospodarske investicije, komunalno ureditev in dotacije društvom. Tej skupini potrošnikov proračunskih sredstev je predlagana najmočnejša omejitev proračunskih izdatkov, in sicer za 20 — 60 % planirane vsote.

b) V drugo skupino so uvrščeni vsi organi državne uprave in pravosodja ter vsi zavodi razen šolskih. Tudi za te dejavnosti je predvidena omejitev proračunske potrošnje za 3 %.

c) Tretja skupina koristnikov proračunskih sredstev, v katero so uvrščeni zdravstvo, socialno skrbstvo, dejavnost krajevnih skupnosti in osnovna dejavnost šolstva, ne bo prizadeta in ji bodo na razpolago proračunska sredstva v prvotnem planiranem obsegu.

Največja omejitev je predvidena pri investicijah. Zaradi tega bo potrebno odložiti gradnjo pošte, telovadnice, mostov na Pesnici in nekaterih drugih manjših komunalnih objektov.

Znižanje proračunskih sredstev v državni upravi in zavodih pa narekuje boljšo organizacijo dela, racionalnejše poslovanje in v določeni meri zmanjšanje administracije.

O vseh teh vprašanjih bodo v prihodnjih dneh razpravljale delovne skupnosti organov in zavodov ter občani na zborih volivcev, ki bodo sklicani v času od 10. do 20. oktobra. Osnova za to razpravo bo predlog spremembe proračuna, ki ga je sprejel svet za finance občinske skupščine. Pričakujemo, da bodo udeleženci v razpravi objektivno ocenili predlog rebalansa proračuna in dali koristne predloge za čimbolj smotrno razdelitev razpoložljivih proračunskih sredstev. Pri tem pa je že ugotovljeno, da bodo razpoložljiva sredstva zadoščala le za najnujnejše potrebe.

Predstavniki sindikata kmetijskih delavcev Italije na obisku o Ormožu

OGLEDALI SO SI KZ »KOMBINAT JERUZALEM« ORMOŽ. MED OBISKOM SO SE ZANIMALI ZA NAGRAJEVANJE, PRODUKTIVNOST DELA IN DELOVNI ODNOS. OGLEDALI SO SI NEKATERE VINORODNE KRAJE IN KMETIJSKE OBJEKTE NA OBMOČJU OBČINE.

Prejšnji torek si je ogledala 3-članska sindikalna delegacija kmetijskih delavcev Italije KZ »Kombinat Jeruzalem« Ormož. Na poti jih je spremljal Luka Vrkljan iz Centralnega odbora sindikata, predsednik republiškega odbora sindikata kmetijskih delavcev in tolmač. Ob sprejemu italijanskih gostov v Ormožu sta v imenu Kmetijske zadruge Ormož visoke sindikalne delavce sprejela direktor Matija Ratek in sekretar Ivo Rajh. Navzoči so bili predsednik sindikalne podružnice in predsednika delavskega sveta in upravnega odbora.

3-člansko delegacijo iz Italije so sestavljali Solaini Domenico, član sekretariata centralnega odbora, ki je bil zadolžen za tarifna vprašanja in delovne odnose, Moretti Sante, sekretar pokrajinskega odbora za Emilijo in Ravenno in Miletello Diacinto, sekretar pokrajinskega komiteja za Sicilijo.

Namen delegacije je bil ogledati si novo vinsko klet, govejo farmo v Središču, vinorodne in sadne plantaže, zanimali so se za uspehe, težave in probleme zadruge, za način nagrajevanja, izmenjali so proizvodne izkušnje, govorili so o samoupravljanju, o delu družbeno-političnih organizacij, o sistemu nagrajevanja, o proizvodnih in delovnih odnosih, o produktivnosti dela in še o drugih strokovnih in gospodarskih vprašanjih, ki so jih zanimala.

Predstavnike sindikalnih delavcev Italije je direktor zadruge seznanil z uspehi in težavami delovne organizacije. Kmetijska zadruga je v zadnjem obdobju dosegla zadovoljive uspehe. Zgradila je govejo farmo, ima nad 4000 ha družbenih površin, je primerno opremljena z ustrezno mehanizacijo, dokaj dobro je kadrovsko zasedena, obnovljenih je nad 400 ha vinogradov, prav toliko pa jih bodo obnovili v prihodnjih letih. Tudi v sodelovanju z zasebnimi kmetijskimi proizvajalci je zadruga uspešna.

Sindikalna delegacija je obedovala v Ivanjkovcih, nato si je ogledala še bližnje pomembnejše kraje v občini. Dalj časa se je zadržala tudi pri ogledu vinske kleti, goveje farme v Središču in vinorodnih plantaž.

Predstavniki sindikalnih delavcev Italije si bodo ogledali še nekatere kraje v Sloveniji in pomembnejše v ostalih republikah.

D. R.

SETEV SAMO Z RAZKUŽENIM SEMENOM

Kmetijski inšpektorat pri republiškem sekretariatu za gospodarstvo se je obrnil v zadnjem času na vse kmetijske inšpektorje pri občinskih skupščinah v zvezi z jesensko setvijo, da bi zagotovil pravilno ravnanje s semeni ob setvi in preprečil, da bi sejali okužena semena.

Dogaja se namreč, da še vsi kmetovalci niti vsa kmetijska gospodarstva v zadostni meri ne zatirajo žitne nematode in žitne trde sneti in semena pred setvijo ne razkužijo. Vsa podjetja, ki prodajajo semena, ne prilagajo semenom vrečic z razkužilom, kakor bi to morali storiti in tudi ne razkužujejo semen, ki niso bila okužena.

Kmetijska inšpekcijska služba po občinah je dobila nalogo, da bo preverila pri kmetijskih organizacijah, kako ravnajo z nerazkuženim semenom in s semenom, ki so mu priložene vrečice z razkužilom.

Brez zadostne skrbi v tej smeri in brez doslednega izvajanja temeljnega zakona o semenu in ukrepih, ki so v zvezi z letošnjo jesensko setvijo, bi se utegnilo dogajati, da bi prišla tudi letos v zemljo nerazkužena semena in da bi se nevarni žitni bolezni nemoteno dalje razširjali.

V. Z.

Ptujčani in okoličani,

v nedeljo, 10. oktobra, bo na Drstelji odkritje spominske plošče slavistu in etnografu dr. Matiji Murku. Vabimo prebivalce Ptuja in okolice, da se te slovesnosti udeležijo v čim večjem številu. V času od pol devete do desete ure bodo tega dne vozili na Drsteljo iz Ptuja avtobusi, zato so res vse možnosti za čim množičnejši obisk slovesnosti.

TE DNI PO SVETU

POIZKUS UPORA V INDONEZIJI

Čigavi prsti?

Nenadni viharni dogodki v Indoneziji so brez dvoma pritegnili pozornost vsega sveta. Že nekaj mesecev poprej so razširili vesti, da je predsednik Sukarno, ugledni indonezijski vodja in priznani prvoborec za indonezijsko neodvisnost, težko zbolel in da bo moral kmalu izročiti svoj položaj drugemu. S tem v zvezi so tudi že namignili, da je težko prerokovati, kdo bo njegov naslednik.

Predsednik se je pozneje sicer spet prikazal pred množico, toda na njem je bilo opaziti posledice težke bolezni. Poizkus državnega udara, ki ga je dežela doživela prejšnji petek, naj bi pomenil nekakšen pričetek boja za oblast, v katerem naj bi igrala vlogo prvak KP Indonezije Aidit in dosedanji obrambni minister general Nasution.

Upor je pričel poveljnik predsednikove osebne garde podpolkovnik Untung. Potem ko se mu je posrečilo zavzeti radijsko postajo v Džakarti in še nekatere javne ustanove, je sporočil, da je z državnim udarom pravzaprav »preprečil udar generalskega sveta, ki je bil v dogovoru z ameriško obveščevalno službo CIA«. Svoj poseg v petkovih jutranjih urah je imenoval »gibanje 30. september«. Imenoval je tudi 45-članski revolucionarni svet in hkrati razpustil vlado predsednika Sukarna. Nato je dal aretirati več generalov. Sest med njimi je tudi dal ubiti in so jih pozneje našli v močvirju v skupnem grobu.

Toda večina armade je ostala zvesta predsedniku. Novi poveljnik kopenskih sil, ki ga je imenoval obrambni minister, general Suharta, je razbil uporne enote. Po najnovejših vesteh je glavno mesto osvobojeno uporniških sil, vendar o bojih na Javi še poročajo, položaj na drugih indonezijskih večjih otokih pa še ni povsem znan.

Seveda se vsiljuje vprašanje, kaj se skriva za tem udarom. Značilno je, da KP Indonezije ni dala doslej nobene uradne izjave, v kateri bi pojasnila svoje stališče do upora ali izrazila privrženost Sukarnovemu kabinetu kot druge stranke in politične skupine. Za Aidita pravijo, da je bržkone prešel v ilegalo. To bi utegnilo pomeniti, da je bila za uporom podpolkovnika pravzaprav indonezijska skrajna levica. V Pekingu pravijo, da za dogodke prav nič ne vedo.

Ni dvoma, da bodo podrobnosti o dejanskih motivih in dejanskih režiserjih prišle sčasoma na dan. Če izhajajo dejanski vodje upora iz vrst ljudi, ki so pod neposrednim kitajskim vplivom, potem je kaj malo verjetno, da bo predsednik Sukarno nadaljeval tako tesno, prijateljsko politiko do Pekinga in do njegovih »bojevitih« prijemov v azijski in sploh svetovni politiki proti »ameriškemu imperializmu«. Nič čudnega ni, če v Pekingu te dni odprto groze Američanom celo z vojno in s pripravljenostjo na spopad z ZDA.

Indonezijski dogodki so v bistvu samo javen dokaz o napetem stanju v Aziji, ki ga je indijsko-pakistanski spopad in vse tisto, kar se za njim skriva, samo še bolj razplamtel. Seveda pomeni tak razvoj dogodkov nevarnost za mir. Ni dvoma, da se bo s problemom morala spoprijeti tudi Generalna skupščina OZN na svojem jubilejnem zasedanju, ki prav sedaj traja.

Ostali dogodki

Premirje na indijsko-pakistanski fronti, ki sta ga prizadeti vladi slednjič priznali na poziv Varnostnega sveta, je vsaj na videz rahlo izboljšalo napeto stanje v Aziji, četudi beremo še naprej o kršitvah in obmejnih spopadih. Gre pravzaprav za priznanje obeh dežel, da je treba navzlic razplamtelim nacionalnim in verskim strastem poslušati ta visoki mednarodni organ.

Drugo poglavje je, kadar pomislimo na Južni Vietnam, kjer se Američani vse bolj spuščajo v odprte spopade z enotami osvobodilnega gibanja in s tem zamenjujejo tako v nasilju in uničevanju kakor tudi v neposrednih spopadih sile sajgonskega režima.

OBISK INDIJSKEGA PREDSEDNIKA RADAKRIŠNANA

V takem ozračju nas je obiskal predsednik indijske republike Radakrišnan na osebno povabilo jugoslovanskega predsednika. Ker je le-ta po obisku v Bolgariji zbolel in se sedaj zdravi na Brionih, ga je kot gostitelj zamenjal predsednik zvezne skupščine Kardelj.

Ob prihodu visokega indijskega gosta sta naš tisk in radiotelevizija poudarila predvsem naslednje tri značilnosti jugoslovansko-indijskega prijateljstva:

1. Indija je prva izmed azijskih dežel, ki je navezala tesne stike s socialistično Jugoslavijo kljub razdalji, ki loči obe deželi;

2. Indija je vnet pobornik nevezane politike, njen prvi predsednik vlade Nehru pa je skupno s predsednikom Titom postavil temelje idejam nevezanega sveta;

3. Indija je bila med prvimi silami, ki je pripravila beograjsko konferenco nevezanih.

Mnogo skupnih pogledov v zunanji politiki zbližuje obe deželi, drugje so si nazori dokaj sorodni. Dvostransko sodelovanje na vseh področjih se uspešno razvija, četudi deželi nista še zdaleč izkoristili vseh možnosti. O tem govori tudi uradno poročilo.

PAPEŽ PAVEL VI. V OZN

Prvič doslej se je poglavar rimokatoliške cerkve pojavil na tleh Amerike in sicer prav v sedežu OZN, kjer se je odločno zavzel za mir na svetu in za pomoč revnim. S svojim nastopom, ki ga je pozdravil ves miroljubni svet, je potrdil načela, ki so si pridobila in si še pridobivajo vse večje veljavo — koeksistenco kot edino pravo pot za sodelovanje med narodi.

Velike pozornosti sta bila deležna govora jugoslovanskega državnega sekretarja za zunanje zadeve Nikeziča in francoskega kolega Couve de Murvilla. Prvi je razčlenil sedanji položaj v duhu načel aktivne koeksistence, drugi pa francoske nazore o sodobnem svetu, ki so načelom aktivnega sožitja marsikje zelo blizu.

NAPETOST V ADENU

Zaradi odločnih zahtev domačega prebivalstva v tej britanski koloniji z lokalno samoupravo in pomembnem britanskem oporišču po popolni neodvisnosti je britanski guverner razpustil skupščino in krajevne oblasti in uvedel izredno stanje. Britanija je svoj čas sicer obljubila neodvisnost, toda to povezuje s svojimi smotri, predvsem pa z nekakšnim sožitjem z južnoarabsko federacijo sultanov in šejhatov, ki so federacija le navidez, v bistvu pa tvorba pod britanskim nadzorstvom.

Žal sile osvobodilnega gibanja v Adenu niso enotne tako glede prihodnosti kakor tudi glede bodočega družbenega reda, toda neodvisnost postavljajo v ospredje. Tak odnos Londona do osvobodilnih gibanj pa je tudi prekinil potovanje britanskega zunanjega ministra v Kairo, kjer naj bi prišlo prvič po znani sueški krizi do egiptovsko-britanskega zbližanja. ZAR je namreč jasno povedala, da je zanjo zares neodvisni Aden edina možna rešitev.

SOCIALISTIČNA REPUBLIKA SLOVENIJA
SKUPŠČINA OBČINE PTUJ

Št.: 06-2/65-1
Datum.: 6. 10. 1965

Po 191. členu statuta občine Ptuj (Uradni vestnik okraja Maribor, št. 33-462/64) sklicujem

zbor volivcev

po območjih krajevnih skupnosti, v mestu Ptuju pa po območjih volilnih enot za volitve odbornikov v občinski zbor občinske skupščine.

Kraj in datum zbora volivcev določi odbornik občinskega zbora občinske skupščine, vsak za svojo volilno enoto.

PREDLOG DNEVNEGA REDA:

1. Izvolitev predsedstva zbora in dveh overovateljev zapisnika;
2. Obravnava predloga za spremembo (rebalans) proračuna občine Ptuj za leto 1965;
3. Razno.

Predsednica
skupščine občine Ptuj
Lojzka STROPNIK l. r.

TRGATEV (NI) PRED VRATI

Letošnje vremenske razmere kmetijstvu niso bile naklonjene. Spomladi je bilo preveč dežja, zatem je bilo hladno vreme skoraj do poznega poletja in je bilo le nekaj toplih predjesenskih dni. Tako so skoraj vse kulturne rastline zaostale v svoji vegetaciji.

Najbolj je v zaostanku vinska trta, skoraj za cel mesec. Tako se bo začela letos prava trgatev precej pozneje kot navadno, predvsem pa trgatev pozno zorečih sort.

V zvezi z letošnjim odkupom mošta smo povprašali v Kmetijskem kombinatu v Ptuju, kjer so nam povedali, da bodo letos zbirale mošt svojih kooperantov kmetijske zadruge, in da bo šele tako zbrane količine potem prevzel kombinat.

Mošt bodo sicer že začeli prevzemati v ponedeljek, 11. oktobra, vendar pa je glede na to, da bo cena odvisna od sladkorne stopnje priporočljivo, s trgatvijo še počakati. Na kmetijskem kombinatu so nam zatrdili, da bodo k sedaj določeni ceni za mošt, ki bo prevzet po 20. oktobru 1965 v svežem stanju, torej za takšnega, ki še ne bo začel vreti, primaknili še določen znesek k ceni.

Vinogradnike pa gotovo najbolj zanimajo odkupne cene.

Navadni mošt, katerega osnova je kraljevina itd. bo po 10 din sladkorna stopnja: mešani mošt (šipon, laški rizling itd.) bo po 11 din za sladkorno stopnjo; sortni mošt — muškat, traminec, renski rizling in souvignon — pa po 12 din za sladkorno stopnjo.

Tudi strokovnjaki Kmetijskega kombinata Ptuj mislijo, da je vredno in pametno s trgatvijo počakati, dokler se bo le dalo. Če upoštevamo, da lep, topel, sončen jesenski dan poveča v grozdju sladkor vsaj za ½ stopnje, si bo vsak vinogradnik izračunal, da se mu izplača počakati s trgatvijo čim dalje časa. To je tembolj važno letos, ko je, kot smo uvodno napisali, vegetacija zapoznela za toliko časa, kakor se to primeri le silno redko.

BJ-JP

Goveja farma v Središču

LETOS BO DOKONČNO ZGRAJENA GOVEJA FARMA V SREDIŠČU, KI JO SESTAVLJA 12 OBJEKTOV. V NJEJ BO MOČ PITATI 2500 GLAV GOVEJE ŽIVINE.

Pred dvema letoma je pričela KZ »Kombinat-Jeruzalem« Ormož graditi v Središču govejo farmo za 2500 glav goveje živine. Gradnja farme je v zaključni fazi. Farma je veljala približno 580 milijonov in jo sestavlja 12 objektov. Potreba po gradnji tega objekta je bila očitna že vrsto let.

ORMOŠKA VINSKA KLET PRED DOGRADITVIJO

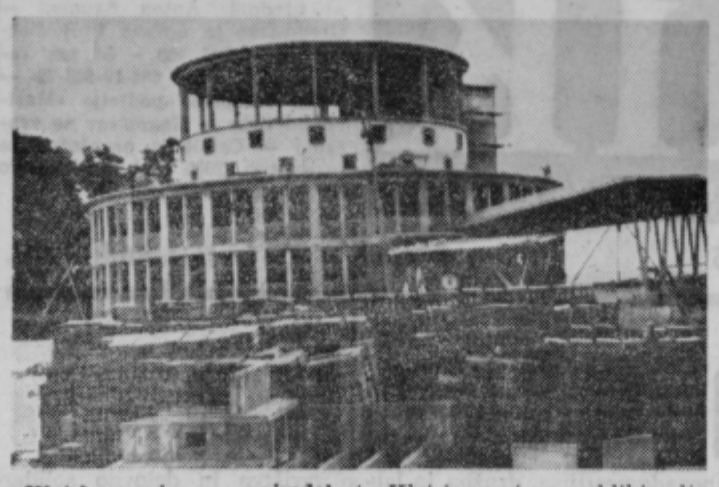

Klet bo zgrajena po najsodobnejši tehnološki metodi, je 36 metrov visoka, vendar je je 21 metrov v zemlji.

Od pričetka gradnje nove vinske kleti v Ormožu do danes je preteklo že več let. To je tudi razumljivo, saj je taka gradnja zelo zahtevna. Precejšnja ovira pri hitrosti gradnje je pa predvsem to, da je bil investitor KZ »Kombinat Jeruzalem« Ormož odvisen od uvoza potrebne opreme.

Klet je zgrajena v obliki valja. Visoka je 36 metrov in 21 metrov kleti je v zemlji. Njen premer je 28 metrov.

Skupna kapaciteta kleti je 599 vagonov, njena posebnost pa je, da bo vino dozorevalo v steklenicah.

Na sliki je vinska klet v Ormožu, ki je zgrajena v surovem stanju. Dela pri opremljanju kleti napredujejo in je pričakovati, da bo letošnji mošt že vrel v novi vinski kleti.

»Vesela jesen« v znamenju slovenjegoriških in haloških vin

Letošnja mariborska prireditev »Vesela jesen« je dobro obiskana. O tem govorijo tudi zadovoljivi izkupički nekaterih razstavljavcev, predvsem pa prodajalcev vina, žganih pijač, jestvin in prodajalcev praktičnih predmetov. Na »Veseli jeseni« nastopajo iz občin Ptuj in Ormož Zavod »Olge Meglič« in Kmetijski kombinat iz Ptuja, iz Ormoža pa KZ »Kombinat-Jeruzalem« Ormož. Zavod »Olge Meglič« razstavlja ribolovni pribor za podvodni morski ribolov, oba kmetijska kombinata pa imata svoj prodajni prostor v hali Slovenija, kjer prodajata svetovno znana in visoko kakovostna vina. V tej hali imajo svoje prodajne prostore: Kmetijski kombinat Ljutomer, »Pomurka« iz Murske Sobote, Kmetijski kombinat Gornja Radgona in drugi. Obiskovalcem »Vesele jeseni« postrežejo z vinom po izbiri ter z domačimi specialitetami po naročilu.

Obiskovalci »Vesele jeseni« se v skupinah ustavljajo pred prodajnim prostorom KZ »Kombinat-Jeruzalem« Ormož, kjer so hitro in solidno postreženi. Nad prodajno mizo je napis »Jeruzalemčan«, ki je znan po vsem svetu. Na voljo imajo vse sorte vin v buteljkah in v steklenicah. Postrežejo tudi z »domačo južino«, z mesom iz tunke, z domačimi klobasami in še z nekaterimi prleškimi specialitetami. Vina prodajajo po zmernih in zato tudi slehernemu obiskovalcu »Vesele jeseni« dostopnih cenah.

Letošnja »Vesela jesen« bo trajala do 10. oktobra. V 15 dneh bodo gospodarske organizacije obiskovalcem jesenske prireditve prikazale nekatere poljedelske stroje in priključke, razne izdelke za široko potrošnjo in spoznali bodo vsa priznana jugoslovanska vina. Na razstavišču prodajajo vina iz Makedonije, Srbije in iz sosedne Hrvatske. Vsak večer je na prireditvi prijetna zabava.

PROBLEMI GOSTINCEV NA REŠETU OBČINSKIH ODBORNIKOV

Na zadnji seji Občinske skupščine Ormož so odborniki razpravljali o poročilu o gostinstvu in turizmu v občini. Na območju občine je 11 gostiln, od tega 7 zasebnih. Od 1961 do 1964 leta je bilo vloženih v družbeno gostinstvo približno 20 milijonov dinarjev, kar pa je občutno premalo glede na potrebe. S temi investicijskimi vlaganji so uredili gostilno pri Tomažu, pri »Grozdu«, kupili so točilne mize in drugo.

V tem obdobju je količinski promet v zasebnem in družbenem gostinstvu porastel povprečno letno za 6,2 % in od tega za 4,7 % v zasebnem sektorju. Zasebne gostilne na območju občine Ormož imajo 276, družbene pa 503 sedeže. Družbeni gostilni pri »Grozdu« in »Abonent« pripravljata dnevno 220 toplih obrokov, zasebna gostilna Havlas pa 50. Število sedežev v gostilnah zadostuje potrebam, toda kritičen je posteljni fond. Potrebno bo odpreti tudi gostilno na Kogu in posvetiti več pozornosti strokovnemu izobraževanju gostinskih delavcev.

V MINULEM TEDNU SO UMRLI

Marija Hajmerle, Trebnje, roj. 1874, umrla 19. 9. 1965; Franc Kurež, Hajdoše 35, roj. 1906, umrl 30. 9. 1965; Terezija Šimenko, Zagrebška 69, roj. 1902, umrla 2. 10. 1965; Marija Fideršek, Stogovci 2, roj. 1912, umrla 2. 10. 1965; Marija Lah, Jadranska 7, roj. 1897, umrla 4. 10. 1965; Franc Šamperl, Drbetinci 63, roj. 1903, umrl 5. 10. 1965; Leopold Kramberger, Krčevina pri Ptuju 21, roj. 1898, umrl 4. 10. 1965.

Dopisujte v TEDNIK

VABILO

Obiščite razstavo otroških izdelkov, ki bo odprta v dvorani na Magistratu do 9. oktobra t. l. vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

Vabijo vas otroci in vzgojiteljice Otroškega vrtca Ptuj.

Lunine spremembe in vremenska napoved

Lunine spremembe in vremenska napoved za čas od nedelje, 10. do nedelje, 17. oktobra 1965.

Polna luna bo v nedeljo, 10. oktobra ob 15.14. Vremenska napoved za teden, od 3. do 10. oktobra se bo delno uresničila, šele v tednu od 10. do 17. oktobra 1965.

Alojz Cestnik

Vedno več kooperantov v živinoreji

Kmetijska zadruga »Haloze« ugotavlja, da so sklenile pogodbe za kooperacijo v žininoreji, vinogradništvu, sadjarstvu in travništvu družine, ki so spoznale iz izkušenj prvih kooperantov, da je mogoče tudi v Halozah, doma najti nekaj dohodka zlasti z živinorejo, ker je zanjo letos v haloških predelih največ pogojev.

Tako je v seznamu kooperantov nad 100 imen kmetovalcev s poslovnega območja KZ Haloze, ki redijo v svojih hlevih s krmo s svojih travnikov in njiv nad 380 glav mlade klavne živine. V Halozah, v Lešju, v Koritnem, v Preši, v Doleni, v Jelovici, v Stopercah in v Slapah so kmetovalci, ki redijo za zadrugo svojo živino ali pa so sprejeli v rejo v svoje hleve po 5 — 10 glav mlade zadružne živine. Njihove domačije so ob cestah, pa tudi oddaljene od cest. Za rejo skrbijo moški pri hiši, pa tudi ženske, odvisno od tega, koga ima družina sposobnega za delo in za vzrejo živine. To dobijo mnogi od zadruge. Krmo imajo svojo, le za dopitanje je dobijo nekaj od zadruge. S krmo oskrbujejo zadrugo tisti kooperanti, ki imajo travnike ali pridelujejo krmo na njivah, nimajo pa možnosti za vzrejo živine. Dogovori z zadrugo so različni, ker imajo kooperanti različne potrebe in možnosti, pa tudi težave. Nekateri jemljejo akontacije, drugi pa čakajo na obračun ob prevzemu živine. Največ pogodb se podaljša, nekatere pa obnovijo, ko se zopet pripravljajo na novo kooperacijo.

V lastnih hlevih 200 glav živine

Zadruga Haloze pa ima tudi svoje hleve z okrog 200 glavami mlade živine v pitanju. V največ 18 mesecih dosežejo nad 450 kg žive teže, pri intenzivnem krmljenju pa celo v 12 — 14 mesecih. Kooperanti ne porabijo vsega dohodka iz kooperacije za svoje življenjske potrebščine. Nekateri varčujejo, da bi si nabavili sčasoma najpotrebnejšo motorno kosilnico in druge manjše stroje, ki so jim potrebni za opravila v kmetijstvu. Za traktor niso interesenti ne za druge težje stroje. Drugi zopet obnavljajo hleve, napeljujejo vodovod in podobno.

Feliks Taciga z enim izmed do bro rejenih bikcev, ki jih redi v kooperaciji

In kaj pravijo kooperanti sami?

Feliks Taciga, 24-letni kmetovalec:

»V hlevu imam prostora za 14 glav, v svinjakih pa za rejo prašičev. Sedaj redim v kooperaciji 9 bikcev, 2 sem že oddal. Oddal sem tudi že 26 svinj. Krmo imam svojo, nekaj pa je še dobim za dopitanje od kmetijske zadruge. Iz 100 — 140 kg težkega teleta mora biti najpozneje v 18 mesecih do 450 kg težak bik, primeren za izvoz ali za domači zakol. Tukaj druga dejavnost razen živinoreje ne bi dala več.

Napajanje sem si olajšal z napeljavo vodovoda v hlev. Če bom le mogel, bom povečal kapaciteto hlevov vsaj za 1-krat. Z zadrugo imam 5-letno pogodbo za kooperacijo. Doslej so bili v zadrugi z mojim delom zadovoljni in upam, da bodo tudi v bodoče. Veterinar Pihler pride od časa do časa pogledat zadružno živino, ker se zanima za njeno stanje zavarovalnica, pa tudi veterinarski zavod iz Ptuja. Predsodkov glede kooperacije je tudi tukaj vedno manj, zato pa je vedno več pogodbenikov, ki so se prepričali, da ima zadruga svoje odgovorne dolžnosti in skrbi. Obojestransko dosledno izvajanje pogodbe dokazuje, da gre za resne stvari, ki pač zahtevajo tudi resno delo in rezultat se potem pokaže v dohodku.«

Dobri zgledi vlečejo

Ugodno za kooperacijo in za svoje izkušnje s pitanjem živine za zadrugo so se izrazili tudi Janez Jus iz Stoperc 75, Anton Vedlin iz Preše 13, Jakob Furman iz Lešja 14, in Janez Verdenik iz Slap št. 18. V njihovih hlevih najdete različno število večje in manjše živine, ki je pri njih v reji. Vsi so že večkrat oddali za izvoz ali za domači zakol primerno spitano živino in ostanejo naprej v pogodbenem razmerju. Vsi imajo svojo krmo, nekaj pa je vzamejo za dopitanje od zadruge. Na odločitev za pogodbo vpliva v družinah pretehtanje možnosti za kooperacijo, za krmo in za skrb za živino. Lažje je, kjer so pri hiši mlajši ljudje, so pa tudi družine s starejšimi ljudmi, ki tudi pitajo živino za zadrugo.

Vsi nimajo možnosti za kooperacijo

Srečali smo ob obisku raznih kooperantov tudi pridnega posestnika Vincenca Šmida iz Stoperc, ko je vodil s paše svojo živino. Pri svojih 8 ha zemlje in v omejenem prostoru v hlevu smatra, da nima možnosti za kooperacijo. Sam zase redi vprežno živino in teleta. Največ mu da, ko lahko proda vola. Za kooperacijo ne vidi nikakršnih možnosti. Zdi se mu, da mu kooperacija s pitanjem živine ne bi dala mnogo. Sedaj mu da posestvo premalo dohodka, da bi lahko intenzivneje gospodaril, da bi gnojil z umetnim gnojilom itd. Tako je tudi pri mnogih drugih, ki pač na svoj način premagujejo svoje težave in iz njih ne vidijo izhoda.

Tone Taciga, kmetijski tehnik, vodja proizvodnega okoliša pri KZ Haloze, in Franc Pišek, tehnični vodja pri KZ Haloze, sta pojasnila, da so sedaj najbolj zanimive za kooperante in druge izkušnje zadružnikov in njihov dohodek iz kooperacije. Število kooperantov se bo lahko še povečalo, ker bo zadruga zmogla pogodbene obveznosti do njih. Sedaj po reformi išče tudi podeželje vse možnosti za ustvarjanje dohodka. Kmetijska zadruga jim bo rada v pomoč — kjerkoli se bo dalo.

V. J.

Kooperacija v proizvodnji mleka

Mleko je vedno bolj iskan proizvod. Da bi zagotovili kontinuirano in boljšo preskrbo tržišča, je ZIS v odloku o premiji za kravje mleko v letu 1965 (Ur. list SFRJ, št. 33/65) predvidel tudi premijo za mleko, ki ga proizvede gospodarska organizacija v kooperaciji z zasebnimi rejci. Namen tega odloka je razširiti in izpopolniti odkupno mrežo mleka in tako zagotoviti kontinuirano preskrbo tržišča. Pravico do premije pa gospodarska organizacija uveljavi šele takrat, ko bodo imeli rejci — kooperanti vpeljano kontrolo proizvodnosti krav, matično knjigovodstvo in selekcijo. To pa je bistveni pomen tega odloka, ki bo omogočil rejcem, da spoznajo proizvodne kapacitete svojih živali, da bodo začeli manj produktivne zamenjevati z boljšimi.

KZ »Jože Lacko« je na svojem območju že začela s pripravami za izvajanje kontrole proizvodnosti. Ekipa strokovnjakov vsak dan obiskuje rejce, pregleduje krave, jih evidentira in označuje z ušesnimi markicami. Doslej so evidentirali in označili okoli 120 krav.

Kmetijska zadruga bo odkupila pogodbene količine mleka po zajamčeni ceni. Službo kontrole proizvodnosti matičnega knjigovodstva in selekcije pa imajo rejci kooperanti brezplačno.

Kontrola proizvodnosti in selekcija sta organizirani v odelovanju z Živinorejsko veterinarskim zavodom v Ptuju, ki bo spremljal in nadziral tehniko izvajanja kontrole proizvodnosti in selekcije.

ŽIVINOREJSKO VETERINARSKI ZAVOD PTUJ

ZDRUŽENJE ŠOFERJEV IN AVTOMEHANIKOV SRS, PODRUŽNICA PTUJ, prireja tečaj za svoje člane.

Tečaj za kvalificirane voznike motornih vozil se bo pričel 1. novembra 1965. Glede na to, da je število sprejetih kandidatov omejeno, prosimo vse interesente, da se čimprej prijavijo pri tov. Megliču na Reševalni postaji v Ptuju.

Pogoj za sprejem v tečaj imajo vsi zainteresirani, ki so končali osnovno šolo in posedujejo vozniško dovoljenje kategorije C.

Prijave sprejemamo do vključno 20. oktobra 1965.

Nepričakovano nas je zapustila

Zinka Feguš

uslužbenka ginekološko porodnega oddelka Splošne bolnišnice dr. Jožeta Potrča Ptuj.

Od pokojnice smo se poslovili, dne 4. 10. 1965 na ptujskem pokopališču.

Kolektiv Splošne bolnišnice dr. Jožeta Potrča, Ptuj

Zahvala

Ob nenadni smrti naše nepozabne hčerke edinke, 23-letne

Zinke Feguš

iz Brstja št. 33

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izraze sožalja, za tolažilne besede, za šopke in vence ter za spremstvo na njeni zadnji poti na ptujsko mestno pokopališče.

Posebno se zahvaljujemo za vso pozornost kolektivu ptujske bolnišnice in kolektivu Zavoda za komunalno dejavnost v Ptuju ter za vso njegovo pomoč. Prisrčno se zahvaljujemo govornici iz ptujske bolnišnice, ki se je poslovila od pokojne ob odprtem grobu.

Žalujoča
oče Anton in mati Terezija
ter ostalo sorodstvo

Ptuj, 4. oktobra 1965

ZA MESTNI ARHIV PTUJ SO ZANIMIVE TUDI SEDANJE ARHIVALIJE

Razstavo »Ptuj skozi stoletja«, ki je bila v dvorani na magistratu v času od 18. septembra do 3. oktobra letos, je obiskalo nad 3.200 odraslih in mladine iz Ptuja in okolice. Več kot odraslih je bilo med obiskovalci dijakov in šolarjev.

Ta razstava je dosegla svoj namen glede na prizadevanje prireditelja razstave, Mestnega arhiva Ptuj, pa tudi glede na obiskovalce. Slednji se niso samo spomnili zgodovinskih dogodkov v Ptuju in okrog njega v dosedanjih letih njegovega obstoja in razvoja, temveč so tudi spoznali dragocenost obstoječih zgodovinskih dokumentov, neprecenljivih in verodostojnih dokazov za same dogodke, ki jih zbira in hrani Mestni arhiv v Ptuju. Ta je postal v letih obstoja pomemben zavod, saj je zbral in uredil v svojih prostorih arhivski material, ki bi se sicer porazgubil ali pa bi propadel na nezavarovanih mestih in v neprimernih prostorih. Urbarji, slike, fotokopije, brošure, razni občasni listi, letaki in lepaki, pečati itd. so sedaj dobro spravljeni in zavarovani pred uničenjem.

Uspeh te razstave ne bi smel biti samo v tem, da so se seznanili dijaki in učenci iz raznih šol z zgodovino in z dokumenti zgodovine Ptuja, temveč tudi v večjem razumevanju vseh občanov za delo Mestnega arhiva Ptuj ter v njihovi pripravljenosti, da mu bodo dali na razpolago ohranjene listine svojih prednikov ter listine svojih podjetij in ustanov, ki jih bo lahko porabil Mestni arhiv Ptuj in drugi za študij dogodkov in razmer v posameznih desetletjih našega časa in za primerjave z davnimi časi naših prednikov. Večje razumevanje vseh za namene in potrebe Mestnega arhiva Ptuj bo pripomoglo, da bo dobil ta zavod tudi večji prostor za ureditev in razvrstitev zbranega arhivskega gradiva in da bo lahko dajal ta material na vpogled in študij študentom raznih oddelkov na visokih šolah, ko si zbirajo gradivo za razne diplomske in druge naloge.

Upajmo, da so videli to razstavo tudi tisti predstavniki kolektivov podjetij, zavodov in ustanov, ki še prej niso razumeli prizadevanja Mestnega arhiva Ptuj, da bi zbral vse arhivalije, ki jim preti nevarnost, da jih bodo po arhivskih prostorih, po podstrešjih in kleteh uničile miši in podgane, prah, dež itd. ali ljudje, ki ne vedo, da ni stari papir in vse, kar ni več v uporabi, samo zastareli material in da mu ni edino mesto pri »Surovini« ali pri »DINOSU«, v peči ali na komunalnem odlagališču.

Po vsem, kar so vpisali razni ugledni obiskovalci razstave v razstavno spominsko knjigo, lahko razumemo, da so priznanja kolektivu Mestnega arhiva Ptuj in njegovemu ravnatelju prof. Antonu Klasincu za dosedanje delo in izpodbuda za nadaljnje delo, obenem pa opora pri vsem bodočem prizadevanju, da bi imel Mestni arhiv Ptuj tudi čimveč arhivskega materiala iz sedanjega časa, ki bo urejen in lepo razporejen počakal poznejša pokolenja z dragocenimi zapiski, in o vsem, kako se je razvijal Ptuj po II. svetovni vojni, po premaganem fašizmu in po zmagi narodnoosvobodilne vojne in revolucije v naši domovini in tudi v Ptuju.

V. J.

Ob 150-letnici šole na Humu

SLAVJA SE JE UDELEŽILO NAD 200 LJUDI. SKRBNO PRIPRAVLJEN PROGRAM JE TRAJAL DVE URI. NA PROSLAVI JE GOVORIL DIREKTOR OSNOVNE ŠOLE LOVRO PIŠEK O ZGODOVINI RAZVOJA ŠOLSTVA NA HUMU.

Sončna nedelja 3. okt. t. l. je na Hum privabila nad 200 občanov. Med povabljenimi so se slavnosti udeležili tudi nekateri še živeči učitelji, ki so poučevali na tej šoli. Med ostalimi so se slavnosti udeležili tudi predsednik Občinske skupščine Ormož Franc Novak, predsednik Občinskega odbora SZDL Vlado Ožbolt, nekateri direktorji osnovnih šol in predstavniki gospodarskih organizacij v občini.

Obstoječa šola na Humu je bila zgrajena v dveh etapah. Prva šola je bila v kmečki hiši. V drugi polovici 19. stoletja je bila zgrajena prva šola, dograjena pa leta 1906. Šola ima tri učilnice in v njih poučujejo 4 učne moči.

Za proslavo so učitelji s pomočjo mladine in drugih pripravili pester program. Najprej je direktor šole opisal zgodovino šolstva na Humu in očrtal dosedanje delo, uspehe, zavzemanje in težave šolskega kolektiva.

Na slavnosti, ki je trajala dve uri, sta nastopila dva mešana pevska zbora, godba na pihala iz Ormoža, otroci pa so nastopili s plesi in telovadnimi točkami.

V imenu društva kulturnih in prosvetnih delavcev občine Ormož je Ivanka Pučko izročila direktorju šole darilo, kot skromno priznanje za dosedanje delo prosvetnih delavcev na Humu. Proslava je bila na prostem. Po proslavi je bilo ljudsko rajanje.

D. R.

V Ormožu bodo ustanovili turistično društvo

Več skrbi za ureditev Ormoža in krajevnih centrov v občini ● Turizem zahteva več posluha za urejevanje vprašanj, ki so tesno povezana s čistočo in okrasitvijo mesta ● Naravno lep in za turiste privlačen ormoški grad in grajski park nista izkoriščena ● Lepotična drevesa izgubljajo na svoji vrednosti ● Tudi s skromnimi sredstvi in z malo dobre volje se da precej narediti ● S cvetjem okrašena okna so v ponos vsaki gospodinji.

Na zadnji seji Občinske skupščine Ormož so odborniki poleg ostalih vprašanj temeljito pretresli delo gostincev v občini in dosedanje uspehe, težave, probleme in pomanjkljivosti pri razvijanju turizma. Nakazali so smer nadaljnjega dela pred novo turistično sezono. Čeprav je letošnja turistična sezona pri kraju, se bo treba na prihodnjo temeljito pripraviti. Letošnje izkušnje v turizmu namreč kažejo, da bi lahko v tem pogledu dosegli boljše uspehe, saj ima občina Ormož vse pogoje za razvoj turistične dejavnosti. Znane so turistične točke: Jeruzalem, Vinski vrh; Tomaž, Gomila z 18-metrskim razglednim stolpom, pomembne pa so tudi zgodovinske in kulturne znamenitosti. Ormož bi naj bil središče turizma v občini. Lep in za turiste privlačen grajski park in zgodovinski grad bo treba primerno urediti. To bo sicer zahtevalo precejšnja sredstva, ki pa bi se v naslednjih letih bogato obrestovala.

Približno 150 metrov od ormoškega gradu je nova vinska klet v izgradnji, ki bo prihodnje leto dokončno zgrajena. Nova vinska klet bo prava znamenitost, ki bi lahko z ormoškim grajskim parkom in gradom tvorila pomembno turistično celoto. Ne daleč od nove vinske kleti je ribnik, ki ga ormoški ribiči pripravljajo za potrebe ribolovnega turizma. Ob obstoječem ribniku bodo izkopali še drugega. Oba bosta namenjena ribolovnemu turizmu.

Da bi pospešeno razvijali turizem v občini, so odborniki menili, da bo treba v Ormožu ustanoviti turistično društvo, ki bo skrbelo za razvoj turistične dejavnosti. Turistično društvo naj bi sestavljali gostinci, predstavniki lovskih družin in ribiškega društva ter ostali občani, ki imajo smisel za razvoj turistične dejavnosti v občini.

PRIZADETA DIVJAD NA OBMOČJU LOVSKIH DRUŽIN KIDRIČEVO, PTUJ IN PTUJSKO POLJE

Na 3018 ha kmetijskih površin, ki so bile poplavljene v letošnjem avgustu in septembru, je propadlo precej divjih zajcev, srnjadi in mladega rodu fazanov. Največ škode so utrpele lovske družine Kidričevo, Ptuj in Ptujsko polje. Lovski strokovnjaki ocenjujejo, da bo za letošnji odstrel vsaj 30 % manj divjadi, ki se je potopila ali poginila. Tako bo močno prizadet letošnji izvoz divjadi in lovni turizem, ki ga je bilo iz leta v leto več.

Nasipi v zaščito desnega brega Drave

Podjetja in prebivalci, ki so na območju med Dravo in Studenčnico in so bili ob poplavah v avgustu in septembru močno prizadeti, predlagajo zgraditev obrambnega nasipa vzhodno od nasipa HC SD 1 in izliva Drave iz novega kanala v staro strugo ter drugega nasipa blizu perutninarske farme. Med Meškovim in Roginovim zemljiščem ob Dravi prestopi Drava desni breg in steče njen rokav po nižjem terenu proti mlinu, kjer se pridruži Studenčnici in preplavi obe njeni obrežji vzhodno od mlina, potem pa še perutninarsko farmo in predele proti Pobrežju in Šturmovcu. Tudi na levem bregu Drave je na več mestih potreben nasip. Po strugi Rogoznice dosežè Drava hiše tudi v Budini in Brstju. Tudi na potoku Pesnice bo potrebno povečati pretočni profil, kar bo prihranilo poplave Forminu, Osluševcem in Cvetkovcem. Za večji red v strugah potokov bo potrebno uveljaviti vsa pravna sredstva, da bodo lastniki površin, čez katere teče voda, na svojem območju očistili struge in jarke za odtekanje vode.

Pri določanju lokacij za novogradnje bodo morali urbanisti pa tudi investitorji upoštevati letos vsled poplav nastalo škodo in ne bodo smeli vztrajati, da bi zidali na poplavnih območjih. Še posebej velja to za investitorje, ki nameravajo graditi iz zbite ilovice (but) in na nizkih temeljih na terenih, kjer je ob vsakem nalivu vsa okolica v vodi.

Vsi spredaj navedeni ukrepi za zaščito krajev in naselij pred poplavami bodo zahtevali več finančnih sredstev in časa, da se bomo zaščitili pred škodo, ki je nastala letos skupnosti in občanom na poplavnem območju.

Naselje v Kidričevem dobi novo razsvetljavo

V Kidričevem bo javna razsvetljava ob vseh poteh, ki vodijo mimo blokov, in bo pešcem le za grobo orientacijo po naselju.

Elaborat za gradnjo javne razsvetljave v naselju Kidričevo je izdelalo podjetje Elektro Maribor in ga je že odobril Zavod za urbanizem Maribor. Investitor za to razsvetljavo je občina Ptuj.

Svetilke UKH-1250 bodo montirane na ravnih kandelabrih 5 m, ki bodo v medsebojnih razdaljah 30-45 m in pol metra od roba asfaltne prevleke cestišča. Vzporedno z ureditvijo javne razsvetljave v naselju Kidričevo bo demontirano prostovodno nizkonapetostno omrežje ter ostali vodi, ki služijo za napajanje obstoječe javne razsvetljave. Namesto nizkonapetostnega omrežja bo speljan ustrezni kablovod. Stikalno mesto za razsvetljavo v naselju Kidričevo bo v trafopostaji v Kidričevem.

Oddelek za gospodarstvo pri občinski skupščini Ptuj bo še izdal za to razsvetljavo oziroma za njeno izgradnjo odločbo o odobritvi ožje lokacije, nakar bodo izpoljeni vsi pogoji za nemoteno izgradnjo razsvetljave.

V. J.

Ribiči močno prizadeti

Ptujska zveza ribiških družin je utrpela zaradi letošnjih poplav občutno škodo. V delu Studenčnice, ki jo je preplavila Drava, je odneslo ali uničilo mnogo postrvi in krapov, ki jih je bila Studenčnica letos polna.

Zveza ribiških družin Ptuj je vložila letos v Studenčnico 1450 kilogramov postrvi in 600 krapov. Poleg tega pa je bil prizadet tudi ribji zarod v sami Dravi. Ribiška zveza je tudi v njo vložila letos 4500 raznih mladic, 600 kilogramov krapov in 75 kilogramov ščuk.

Po mnenju ribiških strokovnjakov je celoten ribji zarod v Studenčnici in Dravi močno zdecimiran in ga bo potrebno več prihodnjih let nadomestiti, sicer bo ribiški šport močno trpel med domačini, pa tudi med ribiči — gosti.

Drobne iz TGA Kidričevo

Delavski svet TGA je zadolžil vodstvo osrednjih služb za izdelavo rebalansa plana z vsemi elementi, t. j. rebalansa proizvodnega programa, finančnega programa ter osebnih dohodkov. Kot so sklenili, mora biti rebalans predložen delavskemu svetu v obravnavo najpozneje v roku treh tednov potem, ko bo dobilo podjetje dokončno ceno električne energije.

— — —

Na osnovi uredbe o načinu formiranja cen in obračunavanju razlik v cenah, izdane od Zveznega izvršnega sveta, in na osnovi odločb o formiranju prodajnih cen za posamezne proizvode, izdanih od Zveznega zavoda za cene, ter na osnovi odloka Zveznega urada za cene je delavski svet podjetja določil prodajne cene aluminija. Istočasno so sklenili vse viške glinice izvoziti oziroma predelati v aluminij.

— — —

Delovni kolektiv TGA še vedno posveča veliko pozornost štipendiranju, saj podjetje trenutno štipendira 54 rednih in 14 izrednih študentov. Skupno število 68 štipendistov pa daleč presega potrebe podjetja po teh kadrih za obstoječe in bodoče stanje. Pri pregledu potreb pa so vseeno ugotovili, da so podjetju potrebni še metalurški tehniki, ki v dosedanjih razpisih niso bili zajeti. Zato je delavski svet sklenil razpisati pet štipendij na srednji tehniški šoli metalurške stroke. Istočasno pa je DS odobril tudi štipendiranje vajencev, in sicer 10 v IKŠ in 5 v elektrogospodarski šoli.

— — —

Za proslavo prvega maja letos je Občinski sindikalni svet v Ptuju nabavil razna pirotehnična sredstva, ki so bila uporabljena v Ptuju in v Kidričevem. To je bilo zvezano s precejšnjimi denarnimi sredstvi, katerih pa Občinski sindikalni svet ni zmogel. Na prošnjo so organi upravljanja odobrili v ta namen 100.000 dinarjev dotacije.

-z-

— — —

V tovarni je še precej slabih cest, ali pa jih sploh ni. Organi samoupravljanja so odobrili financiranje ureditve in obnovitve cest v podjetju po načrtu, ki ga je predložil vodja DE osrednjih služb, ter v ta namen odobrili 84,816.508 dinarjev sredstev iz amortizacijskega sklada podjetja. Tako bo končno rešen v podjetju problem cest, katere so bile (nekatere) res v nemogočem stanju.

— — —

Šestmesečno poročilo o higienskem in tehničnem varstvu pri delu ne kaže razveseljivih rezultatov za prvo polletje. Polletno povprečje izpada delovnih dni v prvem polletju znaša 4,36 %, medtem ko je v istem obdobju lanskega leta znašalo le 3,86 %. Torej je bilo več obolenj in nezgod kot lani. Gospodarska izguba vsled nezgod je znašala skupno 22,695.147 dinarjev, gospodarska izguba vsled obolenj pa skupno 74,654.350 dinarjev ali skupno 97,349.525 dinarjev. Vsekakor bo v bodoče treba posvečati temu problemu več skrbi in pozornosti.

Dolge vrste bo kmalu konec

Vsako jutro že pred pol šesto uro lahko opazimo pred prodajalno vina »Slovenskih goric« v Ptuju dolgo vrsto. Nekega dne je bilo v vrsti nič manj kot 123 oseb. Ljudje prihajajo po vino tudi od daleč, in kar je najbolj zanimivo, predvsem iz vinorodnih predelov.

Redkokdaj se ta vrsta pretrga, največkrat pa morajo prodajalci še po drugi uri delati, kajti vrste ni in ni konec.

Vprašanje je, ali bo tudi po trgatvi tak naval na vino, ko bo povsod dovolj mošta po mnogo nižjih cenah.

BJ.

V Vidmu se hrani v ŠMK 265 otrok

V letošnjem prvem polletju je prejemalo 460 učencev iz šole Videm v šolski mlečni kuhinji malice. V tem času je bilo v videmski šoli skupno 652 vpisanih učencev. Po programu je dobivala mlečna šolska kuhinja pomoč RK za 190 učencev, ostalo pa od občinske skupnosti in od staršev.

Letos je vpisanih v tej šoli 528 otrok; malice dobiva 265 otrok. Pomoč po programu dobivajo za ŠMK za 100 otrok.

SANITARNA SLUŽBA JE OPRAVILA VAŽNO PREVENTIVNO DELO

Poplavi v letošnjem avgustu in septembru sta zahtevali izredno prizadevanje zdravstvene in sanitarne službe in vsaj 6 milijonov dinarjev stroškov. Potrebno je bilo razkužiti vodo v vodnjakih in skladišča, kletne prostore in shrambe. Tega dela pa ni bilo mogoče opraviti brez razkužilnih sredstev, večdnevnega dela zdravstvenih in sanitarnih delavcev in prevozov po terenu.

Podaljšana prisilna uprava v gostinskem podjetju v Ormožu

Na zadnji seji Občinske skupščine Ormož so odborniki podaljšali prisilno upravo v gostinskem podjetju Ormož za nadaljnjih šest mesecev. To podaljšanje je razumljivo, saj je podjetje v zadnjih šestih mesecih doseglo zadovoljive uspehe, vendar še ni tako finančno sposobno, da bi lahko samostojno gospodarilo. Zato je bilo nujno podaljšati prisilno upravo, da si bo kolektiv med tem časom ustvaril boljše gospodarske pogoje.

Delavski svet podjetja je med drugim nedavno razpravljal tudi o prostorih, v katerih sta bila do vselitve v nove prostore otroški vrtec in jasli. DS je ugotovil, da so stanovanja, v katerih je bila otroška vzgojna ustanova, nevseljiva, ker so bila predelana v namene vzgojno-varstvenih ustanov. Ta stanovanja je potrebno spraviti v prvotno stanje, zato je DS odobril 1,918.860 dinarjev. Ker so stanovanja v upravljanju TGA, je odobrena ureditev v lastni režiji.

-me

Pisma uredništvu

Kaj bo jutri?

Ali je štednja pri bolniku vedno upravičena in povsod na mestu? Ne pristopajmo k vprašanju tuberkuloze mlačno in ne ravnajmo šablonsko!

Zadnje čase razpravljamo precej v dnevnem in lokalnem tisku o zdravstveni službi, o uspehih in pomanjkljivostih zdravstvene službe, o njeni organizaciji in si obenem zastavljamo vprašanja, kako bi zmanjšali stalno naraščajoče stroške ob istočasnem izboljšanju kvalitete vseh zdravstvenih uslug, ambulatnih ter bolniških, to pa v interesu vse naše družbe. Prav tako mnogo govorimo o tej problematiki v zdravstvenih kolektivih, na sestankih pri občinskih skupščinah ter raznih drugih forumih, da bi stvari prišli do jedra in stopili na pravo pot, ki bo tudi v bodoče predvsem zadovoljila bolnika. In prav je tako, saj je naša največja skrb predvsem bolnik in dobra zdravstvena služba.

Tako je tudi diskusija o zdravstveni službi na področju občine Ormož zelo živa. V tej občini so stroški za zdravstvene storitve v tem letu narasli celo nad republiško povprečje, kar je brez dvoma izraz vsestranske in zelo intenzivne zdravstvene dejavnosti tako v zdravstvenem domu kot enako v bolnišnici za pljučne bolezni in tuberkulozo v Ormožu. Vse bolniške zmogljivosti so bile namreč stalno polno izkoriščene, kar je bil in je zelo važen element, da je bilo in da je še mogoče, da je ustanova lahko nudila bolnikom svojo pomoč ob razmeroma zelo nizkem oskrbnem dnevu na primerni strokovni višini. Težave, s katerimi se kolektiv ustanove bori, so predvsem v pomanjkanju strokovnega medicinskega kadra, to pa člani kolektiva prehodno premagujejo z večjo pridnostjo, požrtvovalnostjo in prizadevnostjo. Vsi člani kolektiva so zelo delavni, pri delu vestni in natančni, požrtvovalni in je tako delovna disciplina na višini. Na tak način so uspehi dela vidni in so le-ti rezultat naporov in truda celotnega kolektiva, ki ga kolektiv enotno vlaga v svojo človekoljubno aktivnost. Razen tega se kvaliteta bolniških storitev in vseh zdravstvenih uslug dviga v tesnem sodelovanju z internim oddelkom ptujske bolnišnice, s katerim ima ormoška bolnišnica urejeno specialistično službo in je tudi sicer v vseh strokovnih vprašanjih ozko z njim povezana. To so dejstva, mimo katerih ni mogoče iti.

Struktura bolnikov je raznovrstna. Trenutno je na zdravljenju v bolnišnici okrog 40 bolnikov z odprto pljučno tuberkulozo, kaj pa to pomeni v pozitivnem smislu za družbo, ko so ti bolniki azilirani in ne predstavljajo več v taki meri nevarnost okužbe za okolico, je jasno in leži na dlani. Dalje se zdravi danes v bolnišnici ca. 80 bolnikov z več ali manj kroničnim potekom bolezni, kar vsekakor zmanjšuje možnost, da bi se tem bolnikom njihovo zdravstveno stanje poslabšalo in bi tako lahko spet postali novi vir okužbe. V bolniški oskrbi je danes razen teh bolnikov še ca. 30 ostalih, različnih internističnih primerov, bolezni srca in drugih pljučnih bolezni. Vsi ti bolniki se zdravijo z najmodernejšimi zdravili in ostalimi medicinskimi pripomočki ter poteka njihovo zdravljenje uspešno. Sestav bolnikov je tako podoben sestavu bolnikov v vseh drugih sličnih ustanovah v Sloveniji ter ustreza področju, ki gravitira v Ormož.

Ob predvideni fuziji z internim oddelkom ptujske bolnišnice bo torej treba resno razmisliti, ali ne bi bilo pametno v Ormožu v tem sklopu le ohraniti kakih 30 — 40 postelj izključno za tuberkulozne — pljučne bolnike. Za široko področje zaledja, ki je prekuženo in v republiškem merilu specifično, je taka misel skoraj pravzaprav imperativ. Pri nepravilnem, prenagljenem ukrepanju se kaj lahko že čez nekaj let pokažejo negativne posledice. V tem primeru je vsaka štednja neprimerna ter v škodo bolniku in družbi. Tudi je sama narava obolenja — tuberkuloze — taka, da je preventivna, kurativna in kasneje tudi domicilijarna antituberkulozna dejavnost tako rekoč ena sama celota; usmerjena k zatiranju te zahrbtne ter za zdrav rod skrajno škodljive bolezni. Na čelu borbe proti tuberkulozi stoji zdravstvena služba, RK in druge družbene organizacije, naj bi pa bil tudi vsak občan!

Ko je gospodarska reforma v polnem zamahu, ne smemo iskati skritih rezerv v ukinjanju prepotrebnih ustanov, ne smemo jih iskati pri bolniku, ki je potreben pomoči in zdravljenja, ne smemo jih iskati v tem, da zmanjšujemo fond tam, kjer je ta potreben, saj na tak način ne bomo zadostili zahtevam reforme, na tak način si nasprotno sami zapiramo pot k napredku in blagostanju, ki je končni cilj naših prizadevanj, ko reformo že uresničujemo. Iščimo raje te rezerve v še boljšem izkoriščanju delovnega časa na vseh področjih našega delovanja in povsod, v boljši organizaciji dela, v štednji z nam zaupanimi materialnimi sredstvi itd., iščimo pa te rezerve predvsem v naši zavesti in tudi v zavesti občanov, ki se zatekajo k nam po pomoč in so resnično naše pomoči potrebni. Brez dvoma lahko tako stroške za zdravstveno dejavnost občutno zmanjšamo, čeprav je treba v perspektivi računati z vedno bolj se razvijajočo medicinsko znanostjo tudi z relativnim zviševanjem stroškov storitvam zdravstvenih uslug, kar je popolnoma razumljivo in v čemer je napredek. Vzlic vsem težavam ne smemo biti mlačni in ne ravnajmo šablonsko, posebno ko gre za tuberkulozo, ker kaj bo sicer jutri in kdo bo odgovarjal?

V. d. direktor bolnišnice Ormož
Dr. Emil Vengušt

FOTO ZAPISEK

V VINSKI KLETI JE VEDNO DOVOLJ DELA

V vinski kleti je vedno dovolj dela: vino je treba negovati, filtrirati, vstekleničiti, steklenice etiketirati. Na sliki je kletar Kmetijske zadruge Ormož Janez Horvat med pregledom buteljk.

V Muretincih nad 90 oskrbovancev Doma upokojencev

Dom upokojencev in oskrbovancev v Muretincih ima v mesečni oskrbi nad 90 oskrbovancev, za katere prispeva občinska skupnost mesečno skoraj 2,5 milijona dinarjev. Pri tem so že odračunane oskrbnine, ki jih plačujejo samooskrbovanci in upokojenci.

V oskrbi je dvakrat več žensk kot moških, ki preživljajo v Muretincih leta upokojitve, sicer bi bili prepuščeni sami sebi. Občinska skupnost prispeva gornji znesek za njihovo oskrbnino, ker nimajo vsi pokojnine niti možnosti prispevanja k oskrbnini.

Uprava doma si skupno z osebjem prizadeva, da bi bilo življenje oskrbovancev čim prijetnejše. Večkrat se jih spomni tudi katera izmed množičnih organizacij, ki jih obišče in ostane z njimi nekaj časa v razgovoru, ali pa jim pripravi tudi krajši program.

V. Z.

Naročajte Tednik

Ptujske žene na braniku svobode

13

O smrti Ljudmile Štrucl

V dvanajstem nadaljevanju našega članka smo napisali, da je nepojasnjena smrt aktivistke Ljudmile Štrucl iz Ormoža. Za tem se je oglasil pri nas Martin Obran iz Sobetinec, ki nam je povedal, da je Ljudmilo po nesreči hudo obstrelil pri čiščenju orožja eden izmed kurirjev 14 TV postaje. Posledice so bile najstrašnejše, čeprav so si zelo prizadevali, da bi ji rešili življenje. Martin Obran se je takoj po nesreči, 3. oktobra 1944 zjutraj, odpeljal s kolesom po dr. Rakuša v Ptuj. Toda dr. Rakuš, na katerega so se partizani vedno obračali, je že odšel k partizanom. Ljudmili so nudili prvo pomoč partizani že takoj po nesreči na seniku pri Francu Bratecu v Sobetincih. Obvezali in z žganjem so razkužili hudo ranjeno nogo, a žal je krogla zelo poškodovala važno ožilje med kolenom in kolkom. Zadnjo pomoč ji je nudila zdravnica iz doma onemoglih v Muretincih. Toda zaradi krvavitve je morala umreti mlada Ljudmila okoli pol ene ponoči, 4. oktobra 1944.

Ljudmila je bila doma iz Ormoža, med vojno pa je delala pred odhodom k partizanom — terencem na davčni upravi v Ptuju.

Padle v drugih krajih domovine

Vojna vihra je marsikatero Ptujčanko zanesla izven meja našega okraja. Nekatere so se same umaknile okupatorju, druge je okupator izgnal v Srbijo, Bosno in na Hrvaško, nekatere pa so že pred vojno poiskale zaslužek po raznih krajih Jugoslavije. Ker smo se v našem sestavku omejili le na pisanje o ženah, ki so padle v narodnoosvobodilnem boju, sicer bi članek zajel obseg kar precej zajetne knjige, bomo tudi v drugih krajih domovine omenjali le žene, ki so padle v boju proti fašizmu.

Med našimi izseljenkami je odšla k partizanom komunistka *Nada Vilhelm, r. Pfeifer, (1918)*, pred vojno gledališka igralka v Ptuju. Njen mož je vodil kulturnoumetniško skupino pri Vrhovnem štabu Srbije, na osvobojenem ozemlju v srezu Leskovac. Vrhovni štab je bil prav kraju Lebane, 25 km od Leskovca, ko je kraj sovražnik bombardiral in je bil ob tem Albert hudo ranjen. Umrl je v partizanski bolnišnici čez nekaj dni. To je bilo septembra 1944. Tudi Nada je padla pri partizanih blizu Male plane pri Prokupju. V boju je prišla ranjena, a še živa, četnikom v roke. Mučili so jo strahotno. Ko je žrtvovala sebe, je rešila nekaj partizanskih poveljnikov in vaških družin, ki so pomagale partizanom. Taka je izjava o zakoncih Vilhelmih, ki jo je napisal tov. Mitrovič Sergije iz Beograda po izjavi najboljšega Albertovega prijatelja, upravnika gledališča v Leskovcu — Tomislava Cvetkoviča. Žal, v tej izjavi ni datuma ne letnice smrti Nade Vilhelm. Na naše pismo, naj bi nam napisal tov. Cvetkovič še o njeni letnici smrti in še kaj več o Nadi v partizanih — pa še nismo sprejeli odgovora.

Pri partizanih na dolomitski Grmadi je padla *Terezija Kogej por. Korpar* iz Osluševec na Ptujskem polju. Spoznali smo jo že v prvem poglavju tega spisa med predvojnimi naprednimi ženami v ptujskem okolišu. Terezija se je nekaj let pred izbruhom druge svetovne vojne preselila v St. Vid pri Ljubljani in se zaposlila kot pletilja. Oba z možem sta odšla k partizanom. Mož je padel že 20. aprila 1942 na hribu nad Mahovnikom pri Kočevju, njegova žena Terezija pa spomladi leta 1943 v Dolomitih. Žal, nimamo nobenih podatkov o njenem delovanju v narodnoosvobodilnem boju kakor teh, ki smo jih napisali. Morda bo le kdo vedel kaj več o revolucionarni poti, ki jo je prehodila med vojno borka za svobodo — Terezija Korpar por. Kogej.

Padli Terezija Kogej in Nada Vilhelm zaslužita daljše posvetilne besede svojemu požrtvovalnemu delu za svobodo, kakor smo mogli napisati mi.

Med najuglednejšimi delavkami v Osvobodilni fronti našega naroda je slovenska pisateljica *Anica Černej*, rojena v mejah ptujskega muzejskega okoliša, to je v Makolah. Umrla je v nacističnem taborišču leta 1943, stara 33 let. Anica je živela kot profesorica v Ljubljani, kjer je učakala vojno in se takoj, ko so jo pozvali, povezala z Osvobodilno fronto. Žal jo je okupator interniral, kjer je umrla od gorja, lakote in bolezni. Tudi o Černejevi bo moral naš list napisati kaj več in črpati pri tem podatke iz naših osrednjih listov in revij.

Čeprav je bila med okupacijo *Francka Majer* še otrok, jo moramo vseeno omeniti v našem spisu, ker je umrla nasilne smrti v izseljeništvu. S starši je morala poleti 1941 na pot izgnanke.

Francka se je rodila 9. septembra 1933 v Kostanjevici na Dolenjskem. Njen oče, gozdarski uradnik, se je nekaj let pred drugo svetovno vojno naselil s svojo družino v Ptuju. V izgnanstvu so živeli v Sanskem mostu. Oče je pomagal partizanom, kar so ustaši odkrili in ga 3. avgusta 1942 ustrelili. Šest otrok je ostalo nepreskrbljenih, brez očeta, sedmo, deklico Francko, so zastrupili ustaši 13. septembra 1942. Francka je hodila edina k očetu na obisk, ko je bil zaprt v banjaluških zaporih štiri mesece pred smrtjo. V zapor in iz zapora je vtihotapljala razna sporočila na lističih. Ali so ustaši kaj odkrili, da so usmrtili tako mlado, ljubko deklico? Morda pa jim je bilo že dovolj, da je Francka v družbi z ustaškimi otroki nekoč dejala, da bodo prišli ruski bratje, tedaj bodo ustaši videli, kaj bo z njimi!

Že v prejšnjih nadaljevanjih našega članka smo pisali o nekaterih borkah, ki so se povezale z OF v ptujskem okolišu in odšle v NOV v bližnje enote. To so bile *Marija Vagner* iz Medvedc, ki je padla v enoti Tomšičeve brigade pri Slovenski Bistrici, *Marija Dorič* iz Medvedc, ki je padla pri Slovenjem Gradcu, in *Marija Šegula* iz Moškanjc.

Nekatere žene in dekleta so v izseljeništvu učakale smrt kot vojne žrtve. Tako je umrla 19-letna *Verica Macun* iz Ptuja ob epidemiji tifusa v Osijeku decembra 1941. Za grižo je umrla *Milena Rajner* v Varešu že oktobra 1941, stara 20 let, doma iz Cirkulan.

V Varaždinu sta ob bombnem napadu maja 1944 smrtno zadeti umrli *Hedvika Podhovnik*, uradnica, stara 41 let in njena hčerka *Silva*, stara 16 let. Obe sta pomagali osvobodilnemu gibanju. Vojne žrtve so bile še druge žene. *Ana Vimer* iz Ptuja, gospodinja, stara 65 let, je umrla zaradi ran, dobljenih med boji v Podravski Slatini 1944. Žrtvi bombnega napada sta bili še *Marjetka Karba* in *Lemut Marija* iz Ormoža. V izseljeništvu sta umrli še *Rašl Barbara* iz Ptuja in *Ivanuša Kristina* iz Središča.

Po dosedanjih ugotovitvah je bilo v vrstah OF v sedanji ptujski in ormoški občini okoli 800 žena in deklet. Od teh je padlo za svobodo 88.

Delo ptujskih žena v ljudski revoluciji ni bilo končano, ko je bil izgnan krvnik jugoslovanskih narodov. Domovina je klicala k obnovi, k snovanju novih, plemenitejših odnosov med ljudmi, k novi naporni poti v razdejani domovini do socialističnega blagostanja.

(Konec)

V. R.

Naš veliki rojak Matija Murko

V nedeljo, dne 10. t. m., bo na Drstelji odkrita spominska plošča našemu velikemu rojaku, slavistu in etnografu svetovnega slovesa — Matiji Murku. Plošča bo odkrita na obnovljeni rojstni hiši, ker je prejšnjo uničil požar.

Severovzhodna Slovenija na splošno ni dala toliko velikih mož na področju naše kulturne tradicije kot na primer Dolenjska ali Gorenjska, niti niso dosegli ti po slavi naših največjih ustvarjalcev. Na tem področju

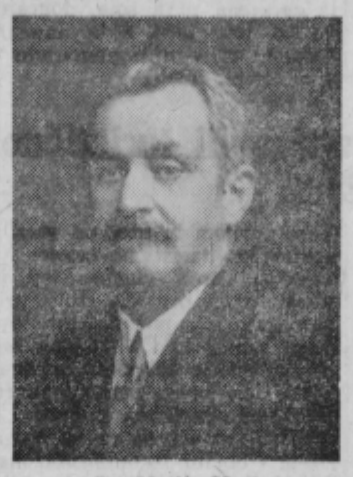

Dr. Matija Murko

so delovali večinoma skromnejši ustvarjalci naše kulturne stavbe. To so bili večinoma duhovniki (Leopold Volkmer, Štefan Modrinjak, Anton Krapl, Anton Murko, Davorin Trstenjak, Božidar Raič). V veliki meri so nadaljevali delo v duhu prerodnih prizadevanj naših prosvetljencev in starejših romantikov. Toda na ozemlju, kot je bila takrat Štajerska — poleg Koroške nemškemu pritisku najbolj izpostavljena pokrajina — je njihovo delovanje zelo važno, saj so bili vsi ozko povezani s svojim ljudstvom in so se tudi sami zavedali, da ustvarjajo zanj. Zato njihovih prizadevanj ne gre podcenjevati, zlasti če jih primerjamo z delom posvetnih izobražencev, katerih delo je preseglo to področje. Ti so postali ali učenjaki svetovnega slovesa (Fran Miklošič) ali pa so pristaši gibanj, ki niso bila tipično slovenska in so delovali predvsem v prid drugih kulturnih območij, kot velja to za Ilirca Stanka Vraza.

Med vsemi temi pa se je dvignil najvišje naš rojak Matija Murko. Rojen je bil l. 1861 na Drstelji blizu Ptuja. Kot profesor slovenskega jezikoslovja je deloval v Gradcu, na Dunaju in v Leipzigu ter končal svojo bogato znanstveno in življenjsko pot kot profesor južnoslovanskih jezikov in literatur v Pragi, kjer je l. 1952 tudi umrl. Slavistika je bila brez dvoma tisto področje, na katerem so dosegli Slovenci v 19. in 20. stoletju izredne uspehe. Pred Murkom sta bila na tem področju zlasti pomembna Jernej Kopitar in Fran Miklošič. Matija Murko pa je ustvarjal v času, ko so si Slovenci že ustvarili temelje za naš narodni in kulturni razvoj ter so s svojim znanstvenim delom utrjevali tudi ogroženo narodnost tistega naroda, kateremu so pripadali po svojem rojstvu.

Murkova znanstvena zapuščina je v primeri s Kopitarjevo in Miklošičevo tudi veliko bolj živa. Murko je bil v prvi vrsti slavist, ki so ga zanimali kulturni pojavi in problemi vsega slovanskega sveta, pozneje pa je opustil to področje ter preučeval kot etnograf predvsem srbsko in hrvatsko ljudsko poezijo. Kot slavist je deloval v tedanjih najpomembnejših središčih srednjeevropske slavistike ter postal l. 1920 profesor na novi stolici za južnoslovanske jezike in književnosti na Karlovi univerzi v Pragi. Prav gotovo je imel precej zaslug, da je postala Praga med obema vojnama središče vseh, ki so se zanimali za slavistiko.

Po osvoboditvi je doživel še, da je bil obnovljen znameniti slovanski inštitut, katerega soustanovitelj ter desetletni predsednik je bil že prej.

Murko je bil v bistvu Miklošičev učenec. Toda, medtem ko je bil Miklošič predvsem tip kabinetnega učenjaka, je ostal Murko do svojega konca živo povezan z vsemi pomembnimi dogajanji v slovanskem slavističnem in narodopisnem svetu. Kot Miklošičev učenec je proučeval predvsem žive slovanske jezike in se ukvarjal s slovenskim jezikoslovjem. Njegovo znanstveno delo se je razširilo predvsem, ko je odšel v Rusijo. Od tam se je vrnil sicer razočaran, vendar notranje obogaten. Začel se je zanimati predvsem za probleme starejših slovanskih literarnih zgodovin ter splošnoliterarnih problemov. S tega področja je posebno pomembna vrsta razprav, v katerih je poskušal dognati vpliv nemške romantike na posamezne slovanske literature. S področja naše literarne zgodovine so posebno pomembne njegove študije o Vrazu, Miklošiču in Prešernu. Njegove ugotovitve so v marsičem sprejeli tudi poznejši slovenski literarni zgodovinarji. Končno pa se je preusmeril v etnografijo ter dolga leta proučeval srbsko in hrvaško narodno epiko. To je toliko pomembnejše, ker ju je proučeval na domačih tleh ali, kakor jih je sam imenoval, v »epičnih pokrajinah srbskega in hrvaškega ljudstva«. Od l. 1909 — 1932 je večkrat popotoval po hrvatskih in srbskih deželah. S teh potovanj je prinesel mnogo pomembnih ugotovitev in napisal vrsto razprav, s katerimi je ustvaril po znamenitem Vuku Karadžiću jugoslovanskim narodom in svetu najbolj plastično sliko srbske in hrvaške ljudske epike.

V Murkovem literarnem delu je mnogo takega, kar bo ostalo vedno živo, oplojujoče in zanimivo. Zato je prav, da se spomnimo ob letošnjem odkritju spominske plošče našega velikega rojaka jezikoslovca, literarnega zgodovinarja in etnografa, ki je posvečal še svoje zadnje misli in želje napredku južnoslovanskega narodopisja in literarno-zgodovinskega raziskovanja.

M. U.

Franjo Novak:

„Poroka v zdravilišču“

(Ob avtorjevem dvojnem jubileju)

Tudi to najnovejše Novakovo delo, ki je izšlo v ciklusu edicij »PO JUGOSLAVIJI« kot posebna izdaja, je pisano v žanru turistične zabavne literature.

Zgodba se dogaja pred drugo svetovno vojno v enem naših vodilnih zdravilišč in se plete okrog dveh trgovskih družin, njunih intrig in spopadov, presenečenj in kritike tedanjih družbenih razmer. Kot svetla lika nastopita sluga Gliša in služkinja Milica, človeka takratne »nižje vrste«, ki pa doseženta na koncu moralno zmago. Z njima pisec tudi konča svojo zgodbo in nakaže perspektivo zdravilišča kot bogastvo vsega ljudstva.

Poleg zanimive in napete zgodbe živi v delu zdravilišče s svojo udobnostjo, ki je bila nekoč na voljo le redkim izbrancem. Na koncu knjige pa je — kot logična posledica — izročeno »Glišom«, nekdanjim hlapcem, ki zdaj množično uporabljajo zdravilišče za zdravljenje in oddih. Ostale osebe, ki so vse zelo živo in tudi literarno mikavno orisane, se diferencirajo, nakazujejo socialne spremembe, propad starega in rojstvo novega, posledice vojne transformacije najpozitivnejših elementov nekdanje družbe v novo družbeno smer.

Zgodba je vsekakor zelo zanimiva, pa tudi aktualna in bo s svojo zabavnostjo in napetostjo pritegnila velik krog bralcev. Pa tudi sicer je bilo potrebno, našo turistično publicistiko, ki teži k enostranskemu nizanju številk, prospektov, suhoparnih vodnikov ter podobno, osvežiti tudi s takimi deli, ki so literarno nepretenciozna, vendar pa po svoje prinašajo vedrino in nekaj novega na police turističnih publikacij.

Znano ime Franja Novaka kot avtorja teh in drugih izdaj ne potrebuje nobene obširne razlage, kadar gre za priznanje in popularizacijo njegovega turističnega dela, ki se razgrinja pred nami ob 70-letnici rojstva in 45-letnici njegovega splošno znanega turističnega dela. Po letih ga stara garda naših turističnih delavcev lahko in upravičeno šteje v svoje vrste. Po duhu in nepremagljivem napredovanju ter nenehnem iskanju nove poti in smeri v aktivni turistični publicistiki pa je vzorna podoba večnega mladeniča. Ime Adónisa bi morebiti ne zaslužil več, pač pa bi ga lahko imenovali spretnega Merkurja in Herkula z neverjetno agilnostjo in neugnano delavnostjo. Kakor je skrita Rogaška Slatina med nekoč komaj znane zelene griče ob naši hrvaški meji, tako je tudi zibelka našega jubilanta stala in tekla ob nekoč malo znani Sotli blizu zvezde in bisera naših zdravilišč in njegovega svetovljanskega kopališkega življenja.

Iz teh naravnih pogojev moramo razlagati in razumeti vse Novakovo organizatorsko delovanje in pisateljsko turistično snovanje. To delovanje in snovanje prepleta njegovo življenje tako zelo, kot da bi bila ta panoga umskega in estetskega udejstvovanja njegov življenjski poklic in dolžnost. V resnici je bilo turistično hotenje in delovanje izraz njegovega bistva, ki mu je služilo zvesto, odkar je po končani prvi svetovni vojni nastopil službo pri Predstavništvu SHS na Dunaju, a že koncem leta 1920 prevzel posle komercialnega upravitelja Rogaške Slatine, kjer je zelo uspešno deloval celih deset let. Že v teh letih so v njem dozorevali načetki in zametki k njegovim poznejšim nastopom v turistični publicistiki in organizaciji. Naj mislimo na koncepte »Jova Omišanina«, »Gremo v Jeruzalem« itd., povsod se nam odkriva isti Franjo Novak v dvajsetih letih našega stoletja, kakor v naših dneh. Tudi Novakova socialistična struna ima pri

(Nadaljevanje na 5. strani)

Ronald Mac Donald Douglas

Ženska s ceste

(Nadaljevanje in konec)

Oblak sopare se je vzdignil iz premočene obleke in mož ji je rekel, naj se sleče. Odklonila je in on ji je pojasnjeval, da vendar ne more vso noč sedeti v premočeni obleki; če bi namreč to storila, bi imel neprijetnosti in bi še moral kriti stroške njenega pogreba.

Pogledala ga je s prošnjo neme živali v očeh; nato se je obrnila. Prijetno je biti pod streho v zavetju pred vetrom in dežjem; prijetno je sedeti pri ognju; prijetno je, če ti ukazuje mož. Počutila se je bolje in okrepljena.

»Prav!« je rekla in vstala. Ni mu prišlo na misel, da bi se bil hlinil in obrnil stran.

Nasmehnila se mu je — z nekim čudnim, zmučenim, drobnim smehljajem, ki ni imel ničesar lahkomiselnega na sebi, in pričela odpenjati ubogo tenko, mokro jopico, ki je bila zapeta do vratu. Vsak gumb je vrtela, nato pa polagoma odložila jopico. Nad krilom ni imela ničesar na sebi; od pasu navzgor je bila gola, a njena koža se je bleščala od dežja, ki je prodrl skozi oguljeno blago.

Ponudil ji je brisačo, da si je z z njo zdrgnila in osušila gornje telo. Potem je prenehala, a mož ni rekel ničesar. Dotaknila se je pasu na krilu.

»Ali naj? Moram?« je vprašala otožno.

Vedel je, kaj je mislila, pokazal na še zmeraj se dvigajočo soparo in vztrajal. »Seveda! Morate!«

Snela je kaveljček iz ušesca in potegnila ob razporku. Krilo, težko od vode, ji je padlo k nogam. Ničesar več ni imela na sebi kakor umazane nogavice in shojene čevlje.

Nato, v hipu, se je spet spustila v naslonjač. Sklonila se je naprej, zagrebla v roke glavo in zajokala. Mož jo je trepljal po plečih. Ni vedel, kaj bi rekel, pa ji je položil brisačo čez kolena, ampak ni se zganila, čeprav so ji bile noge mokre kakor telo.

Spet je potegnil kad bliže in jo napolnil iz kotla in ponve, nato pa še dolil vode iz vedrice. V to kopel je izpraznil celo dozo gorčičnega semena.

»Pridite,« je prosil, toda žena je še vedno jokala v svoje pred obrazom sklenjene roke. Mož jo je gledal, potem pa se je spustil pred njo na kolena. Vzel je brisačo in ji z njo obrisal stegna. Prilagodila se je njegovim gibom, da mu je delo olajšala, se naslonila nazaj, vendar pa je imela oči še zmeraj zakrite.

Previdno je zvil njene raztrgane, blatne nogavice in jih sezul. Njene noge, ki so nekoč morale biti lepe, so bile rjave in modre, ranjene in pordele. Iz dolge praske na nartu je curljal tenek potoček krvi.

Privzdignil ji je noge, porinil kad bliže in ji dal noge v vodo. Umil ji je noge in ko je bilo to delo končano, jo je vzdignil iz naslanjača in potopil vse njeno telo v kad. Vzlic solzam se je morala smejati nad tem. Umival ji je hrbet, ko je orjaško gobo potiskal na njena lepo oblikovana ramena, da je vroča voda tekla po njej.

Potlej jo je pozval, naj vstane in ji pri tem pomagal. Stala je v kadi in telo se ji je kadilo od vročine, ki jo je izžareval ogenj, kakor prej njena obleka. Grel je brisačo pri ognju in drgnil ženo, dokler ni bila suha.

Nato ji je velel sesti, noge je imela še zmerom v vodi, potem je oprezno dvignil noge drugo za drugo in jih osušil, pri čemer se je skrbno izogibal prask in odrgnin. Slednič je vstal in odrinil kad.

Zahvalila se mu je za vse, kar je bil storil zanjo, a on je le zamrmral, da se je vprašala, če nemara ni jezen. Cutila je kot majhen otrok in kot otrok občutila strah, dokler se ni vrnil in ji smeje ponudil pižamo. Ni je sprejela in rekla, da mu je povzročila že dovolj nadlege in da jo bo vendar sam potreboval.

Ni ugovarjal, pižamo je spustil poleg nje na tla in se lotil pripravljanja večerje. Napolnil je ponev z mlekom. Ko se je vrnil, da bi jo pristavil k ognju, je bila žena še vedno gola in je gladila psico.

»Kako ji je ime?« je vprašala.

Povedal ji je in nato pričel pogrinjati mizo. Ko je bil gotov in je vzel mleko od ognja, ji je spet rekel, naj obleče pižamo. Saj jo bo vsekakor potrebovala za spanje.

Dvignila je oči in vprašala, kje bo on spal in kako. V naslonjaču, oblečen je odgovoril. Ko je ugovarjala in rekla, da ga ne more tako izkoriščati ter ga celo oropati postelje in da to nikakor ne gre, jo je vprašal skoraj osorno: »Ja, a kje pa potem nameravate vi spati?«

Brez obotavljanja je odgovorila: »Zraven vas. Če me pustite. Saj se menda ne bojite?«

Zasmejal se je in vrgel pižamo.

»Oblecite jo,« je rekel. »Imam še čisto, mehko srajco. Ta bo zame.«

Uvidela je, da bi bilo abotno se še nadalje braniti, vedela je tudi, da bi bila v resnici vesela, če bi mogla pokriti svojo nagoto, pa je zlezla v jopič in z dolgimi, lepo oblikovanimi nogami v hlače.

»Prav mi je.« Poskusila se je smejati. »Nisem dosti manjša od vas.«

Prinesel ji je krtačo in glavnik ter ji podal ogledalo. Hvaležno se je nasmehnila.

»Mislim, da imam nekje brivski puder — lojevec,« je rekel in začel brkljati po nekem predalu. Nato je prinesel puder in šop vate in izjavil, da je to skrajno, kar more v tem oziru storiti.

Njej je vse bilo kar čudovito — vse, in to je rekla. Vzdihnila je, in pogledal jo je, ne da bi kaj rekel. Belila si je glavo, kako se bo to končalo in kaj se bo zgodilo naslednje jutro.

Po večerji, medtem ko sta komaj spregovorila besedo, je pokazal na posteljo. »Saj morate biti utrujeni,« je menil.

Zanikala je, čeprav je ta dan prehodila skoraj petnajst milj in je minulo noč prenočila na prostem v cheviotskih gorah.

Čez nekaj časa je stopila k postelji. On je bil odgrnil odeje.

»Na kateri strani bom ležala?« je vprašala mirno in nekam plašno.

»Kjer hočete. Po volji.«

Pomaknila se je k steni.

Dal je psici nekaj ostankov in mleka, nato se je pri ognju slekel. S postelje ga je gledala, prav tako, kakor je bil prej on gledal njo.

Nekaj minut nato je legel poleg ženske. Pustil je presledek do nje, ležal je na hrbtu in opazoval, kako je soj ognja plesal po stropnih tramovih. Zunaj je divjal vihar kakor poprej.

Dolgo, dolgo sta ležala molče. Potlej se je premaknila in njene noge so slučajno zadele ob njegove. Zdajci je začutil, kako njena roka tiplje po njegovi. Tedaj jo je prijel, se obrnil k njej in videl, da ji v očeh bleste solze; a tudi on je komaj zadrževal solze, ko jo je objel in držal, kakor da bi je ne hotel nikoli več izpustiti.

Skozi ihtenje je zvenelo njeno stokanje: »Bog! O bog!«

In šepetal ji je v uho — v pretrganih stavkih — in v svojem razburjenju je spet zapadel v škotsko galščino svoje mladosti na severu.

»O Maira, žena moja, zakaj si me bila zapustila? In kje si bila?«

Za poživitev dela naših vaških knjižnic

V zadnjih letih smo pri kulturno-prosvetnem delu lahko ugotavljali, kako nazaduje knjižničarska služba na našem podeželskem področju. Število bralcev je tako zelo upadlo, da je grozila že nevarnost, da bi v naslednjih letih delovanje knjižnic povsem zamrlo. Že od svoje ustanovitve v letu 1962 dalje si je občinska matična knjižnica prizadevala prek komisije za ljudsko knjižničarstvo pri občinski zvezi kulturno-prosvetnih organizacij ustvariti čim tesnejši stik z vaškimi knjižnicami, se z njimi organizacijsko povezovala, jim dajala navodila za sodobnejši način poslovanja, prirejala krajše tečaje za knjižničarje in do neke mere uredila statistično poročevalsko službo. Nekatere knjižnice je tudi od časa do časa obiskala ter z njimi konkretno obravnavala krajevno knjižničarsko problematiko. Kljub našim skupnim prizadevanjem pa se nam ni posrečilo v tem času poživiti knjižnične dejavnosti, ker knjižnice, žal, niso imele stalnih rednih denarnih virov za obnovo svojih že precej zastarelih knjižnih fondov.

Po vsem tem je matična knjižnica prikazala nazadujoče stanje knjižničarske službe na širokem podeželskem področju ter predočila svetu za prosveto in kulturo, da se bo stanje izboljšalo le tedaj, če bodo vaškim knjižnicam zagotovljena stalna in redna denarna sredstva za nakup novih knjig. Zato je svet za prosveto in kulturo pri občinski skupščini v Ptuju iz letošnjih proračunskih sredstev, ki so bila namenjena za kulturno dejavnost, določil znesek 2,000.000 din za obnovo knjižničnih fondov 25 vaškim knjižnicam. Občinska zveza kulturno-prosvetnih organizacij je ob pomoči matične knjižnice kupila pri podružnici EMKA v Ptuju 2.073 knjig s 5- do 10% rabatom. Sama je pridala še 14 lastnih knjig in tako je prejela vsaka knjižnica v dar 83 do 84 novih knjig. S tem je seveda storjen šele prvi korak k stalni podpori naših vaških knjižnic in je tudi prvič po osvoboditvi, da so se sredstva, ki so namenjena obnovi knjižnih fondov, kolikor toliko enakomerno razdelila na celotno občinsko področje. V dneh 21., 22., 29. in 30. septembra je tričlanska komisija, ki so jo sestavljali zastopniki matične knjižnice in občinske zveze kulturno-prosvetnih organizacij, obiskala vseh 25 knjižnic prosvetnih društev, jim predala knjižne kolekcije in se pogovorila s prisotnimi zastopniki krajev o zopetni poživitvi knjižničnega dela. Ob tej priliki je komisija dala tudi navodila za reorganizacijo in novo poslovanje ljudskih knjižnic. Matična knjižnica želi ljudsko knjižničarstvo dvigniti na višjo raven in meni, da se pri tem vprašanju ne sme prezreti ustrezen knjižnični odbor, ki naj ga sestavljajo člani prosvetnega društva in družbenih organizacij ter predstavniki krajevnih skupnosti. Mnenja smo, da za ljudsko knjižnico ni odgovorno samo prosvetno društvo, ampak vsa društva in družbene organizacije v krajevni skupnosti. Knjižnični odbor naj bi bil osrednja sila, ki usmerja delo in življenje knjižnice. Najtežje vprašanje je namestitev knjižnic v primerne prostore, kajti le zelo malo je takih, ki bi se lahko pohvalile z lepim prav za knjižnico urejenim prostorom. Matična knjižnica želi, da bi knjižničarji razdelili knjižni fond po strokah, leposlovje pa po literarnih zvrsteh in da bi uvedli prost pristop bralcev h knjigam. Menimo tudi, da bi knjižnice morale poslovati dnevno vsaj po eno uro, da bi se bralci navadili pogosteje obiskovati čitalnico, kjer bi jim bili na voljo časniki in revije. Knjižničar se pri svojem delu v prihodnje ne bo mogel omejevati zgolj na izposojanja čtiva ob nedeljah, kakor je to bila navada doslej, ampak bo moral pogosteje odpirati knjižnico in z intenzivno uporabo propagandnih sredstev zbrati okrog sebe čim večji krog bralcev. Pri tem bo moral knjižničarju vneto pomagati knjižnični odbor

Potrebno bi bilo zajeti v delovni program tudi tako imenovane literarne ure ob spominskih dneh naših književnikov. Knjižnica naj bi pripravila letno najmanj tri literarne ure ali večere. Knjižničarjem smo tudi priporočili, da zberejo najmarljivejše obiskovalce knjižnice v klube prijateljev lepe literature; da bi zaslužil to ime, naj bi imel klub najmanj štiri člane. Klub naj si postavi nalogo, da si člani skupno izbero določeno število knjig in naslove del, ki jih bodo prebrali v enem letu (vsak zase doma). Od časa do časa naj bi se tudi sešli pri skupnem branju krajšega teksta in se o njem pogovarjali. Ob takem delu bi spoznali pisatelje in pesnike, literarne zvrsti in smeri in si tako širili svoje duševno obzorje. Mislimo, da bi ravno klubi prijateljev lepe literature lahko mnogo prispevali k tako imenovani jezikovni vzgoji našega občana.

Prepričani smo, da bodo knjižnice z naštetimi novimi oblikami vsebinsko obogatile svoje delo in da se bo število bralcev in obiskovalcev knjižnic zopet dvignilo. Za pomoč v knjižničarski akciji smo prosili občinsko zvezo SZDL, zavod za prosvetno in pedagoško službo ter občinski komite ZMS. S tem želimo doseči, da pri poživitvi knjižničarskega dela na podeželju pomagajo tudi krajevni odbori SZDL, da pritegnemo k sodelovanju kot knjižničarje in organizatorje literarnih ur prosvetne delavce, predvsem pa člane aktivov učiteljev slovenskega jezika, in da se tudi pošolska mladina tesneje poveže s knjižnico ter vključi v njen izobraževalni program.

Pri obisku komisije so zbrani zastopniki v večini krajev pokazali razumevanje za naša prizadevanja in je upati, da se bo delo knjižnic kmalu preusmerilo. To bo laže pri tistih društvih, kjer so knjižnice doslej redno delale, teže pa tam, kjer so na knjižnico tako rekoč skoraj pozabili. Povsod pa so bili zbrani zastopniki bogatega knjižnega daru veseli in se zanj občinski skupščini najlepše zahvaljujejo. Drago Hasl

»POROKA V ZDRAVILIŠČU

(Nadaljevanje s 4. strani)

tem zaznamovati svoje prve akorde prav v okolici rojstnega kraja socialističnega prvoborca Kidriča, ki ni mogel ostati brez vpliva na mladega razgledanega turističnega delavca.

Ko je tovariš Novak prestavil leta 1930 svoje delovno torišče v Maribor, se je spet ves posvetil razvoju turizma in to v vseh fazah njegovega razvoja. Že leta 1937 je ustanovil znano reprezentativno revijo »Jugoslovanski biseri«. Urejeval jo je do izbruha druge svetovne vojne.

Pa tudi po osvoboditvi se je tovariš Novak spet takoj vključil v turizem in turistično-propagandno dejavnost. »Biseri Jugoslavije« so pričeli spet izhajati, in to v še lepši opremi, a ob 25-letnici so začasno prenehali izhajati. Da ne bi s tem nastale vrzeli v turistični propagandi preveč občutili, je tovariš Novak pričel pisati in urejevati edicijo »PO JUGOSLAVIJI« z najsodobnejšo turistično publicistično tematiko. V nekaj letih je izšlo že več knjig pod navedenim naslovom. Tako ga je njegov **dvojni jubilej (7. oktobra!)** zatekel sredi živahne turistične dejavnosti ter zelo razgibane publicistične ustvarjalnosti. — Le krepko naprej v novo desetletje! -dm

Investitorji so prevzeli novozgrajene objekte

Gradbeno podjetje »Drava« Ptuj je zgotovilo in predalo investitorjem, slednji pa v uporabo sledeče objekte: strojno lopo v Selah investitorju KZ »Dravsko polje« Lovrenc; vrstne hiše v Ptuju v Trubarjevem naselju investitorju, Občinskemu stanovanjskemu skladu Ptuj; most čez severni obrobni jarek v Mezgovcih; most čez melioracijski jarek na cesti Dornava—Hlaponci in most čez melioracijski jarek Pacinje—Mostje investitorju Vodni skupnosti »Drava—Mura« v Mariboru.

Vsi ti novo zgrajeni objekti so bili ob dovršitvi tehnično pregledani in prevzeti.

Panorama – arheološko zanimiv in zaščiten teren

Zavod za spomeniško varstvo v Ljubljani ima v evidenci med slovenskimi pomembnimi spomeniki tudi arheološko zanimiv teren Panorame, ker je bil ta teren razglašen kot zaščiten arheološki teren.

Kmetijski kombinat Ptuj ima kot imetnik do tega terena posebne obveznosti, ki so določene z zakonom o spomeniškem varstvu. V zadnjem času je odstranjen s tega terena ostarel breskvin nasad in ima KK Ptuj namen na tem terenu sadovnjak obnoviti.

Zavod za spomeniško varstvo v Ljubljani zastopa stališče, da je potrebno sedaj določiti podrobne lokacije zaščitenih objektov oziroma terena, na katerem so arheološko zanimivi ostanki. Ko bodo opravili to delo orheologi Pokrajinskega muzeja v Ptuju, bo mogoče ločiti arheološko zanimiv in nezanimiv teren.

S tem bodo odpadle za Kmetijski kombinat Ptuj težave, ki jih ima sedaj ob namenu, da bi obnovil sadovnjak, ker ne bi smel s ponovnim rigolanjem ogrožati zaščitnega terena in arheoloških objektov, ki so še skriti na tem terenu.

Nad 400.000 m³ vode za TGA Kidričevo mesečno

Tovarna glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo porabi mesečno pri proizvodnji glinice in aluminija ter anodne mase in za ostale potrebe nad 400.000 m³ vode.

Vsa gospodinjstva v Ptuju porabijo mesečno nekaj nad 15.000 m³ vode, letno pa 100.000 m³. Enomesečno količino vode TGA Kidričevo bi spravili v 11.000 sodov po 37.000 l ali v 3.000 cistern s po 133.000 litri, kot jih ima Kmetijski kombinat Ptuj v svojih kleteh v obratu »Slovenske gorice« in drugje.

OBISK V IZOBRAŽEVALNIH CENTRIH SZDL

Zastopniki Delavske univerze Ptuj so obiskali do sedaj 15 izobraževalnih centrov SZDL, da bi se dokončno dogovorili glede izobraževalnih oblik v zimskem obdobju. Do sedaj obiskani izobraževalni centri ležijo na kmetijskih področjih in tako ni prav nič čudnega, da so se ljudje povsod odločili za kmetijska predavanja. Delavska univerza je pripravila ciklus takih predavanj, ki obravnavajo zaščitna sredstva, njih učinek in rokovanje v rastlinski proizvodnji, nadalje se bodo poslušalci seznanili z najnovejšimi zaščitnimi proizvodi. Druga tema govori o gnojenju zemlje, o učinku organskih in mineralnih gnojil, seznanja poslušalce z ekonomiko gnojenja z mineralnimi gnojili za posamezne kulture. Tretja tema govori pa o obdelavi zemlje in sicer o globini kultiviranja, o zatiranju škodljivcev v zemlji, o času obdelave zemlje in zatiranja škodljivcev. Vsakemu področju posebej bo prilagojena naslednja tema, ki bo obravnavala proizvodnjo kultur v določenem okolišu. Kmetijskim temam sta dodani še dve temi iz veterinarstva, ki obravnavata sodobno izboljšanje goveje črede vse od osemenjevanja do zamenjave generacij, prehrane itd. Veterinarske teme bodo istočasno obravnavali trije strokovnjaki, ki bodo vodili tudi razgovore s poslušalci v zvezi z raznimi vprašanji iz reje domačih živali.

Poleg kmetijskih predavanj so se v nekaterih izobraževalnih centrih odločili še za dve temi o zaščiti prebivalstva pri elementarnih nesrečah. Temi obravnavata potrese in poplave ter zdravstveno zaščito ob takih elementarnih nesrečah. Več centrov se je odločilo tudi za razne stopnje poljudnih šol, nekateri centri bodo organizirali tudi gospodinjske, šivalne in prikrojevalne tečaje. Po zanimanju in po pripravah sodeč, bo izobraževalna dejavnost v zimskem obdobju živahna, organizacijsko pa bo povezovala vse krajevne organizacije in društva med seboj. Zanimivo je morda tudi to, da razširjajo nekateri izobraževalni centri svojo dejavnost tudi izven samega središča in bo tako n. pr. Majšperk organiziral izobraževalne oblike tudi v zaselkih Sestrže in Medvedce. Prav tako bo organizirano izobraževanje izven Ptuja, in sicer za Spuhljo, za Rogoznico in Novo vas. Trnovska vas bo pritegnila k izobraževanju tudi Biš, ponekod pa bo povezava več organizacij v enem središču, to zlasti kmetijskih in gasilskih organizacij.

ŠOLSKE MLEČNE KUHINJE PRED TEŽKIMI PROBLEMI

Zastopniki Delavske univerze Ptuj z vodjo centra za potrošnike so pred kratkim obiskali šolske mlečne kuhinje v Markovcih, Cirkulanah, Vidmu pri Ptuju, Majšperku, Stopercah, Polenšaku, Juršincih, Vitomarcih, Trnovski vasi in na Desterniku.

Na navedenih šolah prejema skoraj polovica šoloobveznih otrok šolsko malico. Z ukinitvijo mednarodne pomoči šolskim mlečnim kuhinjam je število odjemalcev šolske malice zelo padlo, posledica tega bo slab vpliv na otrokovo zdravje, razvoj in njegov uspeh.

Delovanje šolskih kuhinj je po kvaliteti uspešno predvsem, ker so za prehrano šolske mladine vodili vso skrb upravitelji šol, vodje šolskih mlečnih kuhinj in učiteljski zbori. Premalo zanimanja pa so pokazale komisije za šolsko prehrano pri delovnih skupnostih šol. Zbiralne akcije živil so skoraj povsod v teku. Uspeh je večji le tam, kjer aktivno sodelujejo komisije za šolsko prehrano.

Malice pripravljajo na vseh šolah polkvalificirane kuharice, ki prejemajo osebne dohodke iz sklada občinske skupščine.

Kuhinje so povečini tesne, temne, z minimalno kuhinjsko opremo. Ponekod bi bile razmere za sodobno urejevanje prostorov primerne, ni pa potrebnih finančnih sredstev. V večini kuhinj je tudi pomanjkanje kuhalne in servirne posode, primanjkuje pa predvsem pribora. Shrambe so res majhne, ponekod vlažne in neprimerne za shranjevanje živil. Skoraj vsaka šolska mlečna kuhinja ima zelenjavni vrt, kjer pridelujejo razno zelenjavo, ponekod tudi krompir, vendar pa vse to ne zadostuje za vse šolsko leto.

Iz navedenega sledi, da bo postalo vprašanje šolske malice na naših šolah v prihodnje, deloma že tudi letos, pereč družbeni problem, ki ga bo morala reševati vsa naša socialistična družba in o čemer bi morali že sedaj razmišljati upravni in družbeno-politični organi ter množične organizacije.

POSKUS UBOJA – POSLEDICA STALNIH PREPIROV

Olga Zemljič je s kuhinjskim nožem napadla svojega očeta.

Pretekli teden se je zagovarjala pred mariborskim okrožnim sodiščem 39-letna Olga Zemljič iz Cogetinec pri Cerkvenjaku v Slovenskih goricah, ker je hotela ubiti svojega 73-letnega očeta, Mihaela Kuharja.

Obtoženkin oče je živel s svojo ženo pri hčerkini družini. Bil je vdan alkoholu in nenehno je povzročal v hiši prepire. Brez vzroka je tudi pretepal svojo ženo, obtoženkino mater, in tako zaostroval odnose v družini. Nazadnje je hčerki zagrozil, da jo bo tožil zaradi 17 tisočakov, ki mu jih je dolgovala z možem, kljub dogovoru, da mu lahko ta denar vrneta, ko ga bosta pač imela. Obtoženka je zatrjevala na sodišču, da očeta ni sovražila, in da se svojega dejanja komaj spominja.

6. junija zgodaj zutraj je prišla k njegovi postelji ter mu dejala, da mu ta dan ne bo treba na njivo. Potem je zamahnila z roko, v kateri je imela kuhinjski nož ter ga zabodla v vrat s takšno silo, da mu je prerezala žrelo. Oče se je pričel braniti z odejo, vendar mu je hči zadala še nekaj lažjih ubodov. Kljub težkim poškodbam je poškodovanec ostal pri življenju. Obtoženka se tudi ne zaveda, da je po tem dejanju zbežala iz hiše ter skočila v 18 m globok vodnjak, iz katerega so jo po nerazumljivem naključju še živo izvlekli šele gasilci.

Po mnenju zdravniškega izvedenca je Olga Zemljič storila kaznivo dejanje v patološkem afektu, torej v stanju bistveno zmanjšane prištevnosti. Petčlanski senat okrožnega sodišča ji je odmeril za naklepen poskus uboja 1 leto strogega zapora. L.

Iz tisočletne zgodovine Ptuja

7

Prebivalstvo

Mestno prebivalstvo se je delilo v glavnem v tri sloje.

Plemstvo in duhovščina se v gospodarskem oziru ne bavita z meščanskim pridobivanjem in sta v mestu samo potrošnika.

Meščanstvo, socialni razred trgovcev in obrtnikov, krije svoje življenjske potrebščine iz rezultatov obrtne in trgovske dejavnosti.

Mestni proletariat tvorijo dninarji, kajžarji, tovorniki, hlapci, dekle in drugi, ki so gospodarsko odvisni od drugih družbenih razredov. Zanimivo bi bilo vedeti, za številčno razmerje med omenjenimi sloji v posameznih mestih. O tem seveda nimamo ustreznih podatkov. Davčna napoved za mesto Ptuj iz leta 1632 navaja na primer, da je v mestu 492 meščanov in 83 dninarjev ter 32 hlapcev in 16 dekel.

O **narodnosti** meščanstva v srednjem veku seveda ne moremo govoriti. Priimki osebnih imen so šele v razvoju in mnogokrat izvedeni po obrtni dejavnosti posameznika, popisi in dokumenti so pisani v nemščini in temu primerno prikrojena tudi osebna imena. Nemščina je tudi jezik višjih socialnih slojev, med katere so se tu in tam dvignili tudi redki Slovenci s podeželja, ki je seveda popolnoma slovensko.

Ptuj v srednjem veku

V 13. stoletju se je tudi Ptuj razvil v značilno srednjeveško mesto. Označuje ga mestno obzidje in pet značilnih elementov srednjeveške podobe mesta: na severu grajski hrib z gradom; na zahodu ob Dravi dominikanski samostan, ki je vključen v mestni utrdbeni sistem; nad Grajeno, ki teče mimo današnjega živilskega trga, mestna župnijska cerkev na značilni vzpetini; na vzhodu ob Dravi minoritski samostan, ki je bil pozneje vključen v mestni utrdbeni sistem — tedaj so tudi strugo Grajene prestavili za mestno obzidje — na jugu ob Dravi most z mostiščem. Vmesni prostor je zazidalo in naselilo meščanstvo. Tu so se kmalu razvile tudi mestne ulice in trgi. Najstarejša, z listino dokazana ulica je Strojarska, ki se omenja že leta 1291. V 14. in 15. stoletju se omenjajo v listinah: Dravska ulica, Židovska ulica, Nova ulica, Cerkvena ulica, Vseh svetnikov ulica, Pekovska ulica, Usnjarska ulica itd. Od trgov se omenjajo Živinski trg (pred minoritskim samostanom — leta 1443, Ribji trg, Mlečni trg. Tudi predmestja so že zgodaj omenjena: Vičava (leta 1309), Breg (leta 1322), Kaniža (1321). Tudi grad na grajskem hribu se omenja v listinah: leta 1147 kot stari grad (antiquum castrum), leta 1222 kot ptujski grad (burgum Petouie), leta 1398 kot grad Ptuj (vest Pettau), leta 1484 tudi kot grad Ptuj (gesloss Pettaw).

Za notranjo podobo Ptuja v srednjem veku je značilno vse ono, kar smo že navedli o mestni avtonomiji in gospodarstvu srednjeveških mest. Ta podoba se je izoblikovala že okrog leta 1300, ko so bila v glavnem že v veljavi temeljna določila ptujskega mestnega prava, zapisanega leta 1376.

V ohranjenih listinah se pojavijo v drugi polovici 13. stoletja imena ptujskih mestnih sodnikov in meščanov: Phaephingarius, Weckerlin, Ulrik Pujak, slikar Herman, Emcho, Veltak, Nikolaj Hausendarm. Na listini iz leta 1283, kjer so navedeni gornji meščani, je tudi ohranjen najstarejši ptujski mestni pečat: sv. Jurij na konju ubija zmaja. Pečat nosi latinski napis sigillum civitatis de Betovia (pečat mesta Ptuja).

Najlepše pa spoznamo notranjo ureditev srednjeveškega Ptuja iz njegovega mestnega statuta, ki je za dunajskim najobsežnejši od vseh v notranji Avstriji. V njem so določila o vseh oblikah pravnega življenja, zlasti tista o pravicah nadškofa, o pravicah in dolžnostih mestnega sodnika, o trgovini, o obrti in obrtnikih, o letnih sejmih in podobno.

Cehi – pravne skupnosti obrtnikov

Ob koncu srednjega veka je že tudi v naših mestih lepo razvita obrt najrazličnejših strok. Značilno za to obrtno udejstvovanje je delo za lasten trg v mestu in za ožjo mestno okolico. Na deželi delajo konkurenco mestnim obrtnikom podeželski šušmarji in obrtniki zemljiških gospostev.

V borbi za gospodarski obstoj proti **zunanji konkurenci** nastajajo in se razvijajo združenja obrtnikov posameznih vrst. V nemško pisanih virih se imenujejo te skupnosti Handwerk, Bruderschaft, Zeche, Zunft in slično.

Glavni cilj je zagotoviti svojim članom — in samo njim — nakup surovin in prodajo izdelkov z določeno nakupno in prodajno ceno. Obenem pa naj cehi preprečujejo šušmarjenje in nudijo poceni kvalitetne izdelke. Praktično pa je bil cilj cehov v srednjem in v novem veku zagotoviti svojim članom življenjski obstoj in jim omogočiti stanu primerno in zadovoljno življenje. S tem je seveda izključena vsaka svobodna konkurenca na tržišču in osebna pobuda ter iznajdljivost posameznikov. Ti morajo kloniti pred cehom, ki je nosilec monopolnih pravic in ozkega separatizma, osnovne značilnosti v življenju vseh srednjeveških mest.

Za **notranje življenje** cehov so zlasti važna tista določila, ki omejujejo število članov posameznih cehov in urejajo delovna razmerja vajencev in pomočnikov.

Cehovske bratovščine

Cehi kot pravne in gospodarske skupnosti obrtnikov ene stroke so sčasoma prevzeli tudi značilnosti prejšnjih obrtniških bratovščin, ki so imele predvsem razne versko religiozne, socialne in človekoljubne cilje. Vsi člani bratovščin, so se morali po enkrat na leto ali pa tudi vsako četrtletje (vsake kvatre) udeležiti cehovske maše, pogrebov in zadušnic za umrlimi člani ter procesij z gorečimi svečami. Tudi so morali cehi oziroma bratovščine plačati pogreb revnih mojstrov in pomočnikov ter zadušnice zanje. Ob določenih dnevih v letu so se člani sestajali na družabnih sestankih in pojedinah in razpravljali o svojih zadevah.

Za Ptuj imamo v neki listini iz leta 1458 omenjen ceh in bratovščino pekov, ki je dal napraviti v cerkvi dominikanskega samostana oltar za lastno bratovščino. V tej cerkvi imajo svoje verske svečanosti in dajejo ptujski peki v ta namen vsake kvatre po en hleb pšeničnega kruha (Semelweckhen) v vrednosti 20 denaričev. Ob Ožboltovem letnem sejmu 5. avgusta imajo v samostanu svoj shod, vendar se obvežejo, da bodo zborovali brez hrupa in vpitja ter pretepa.

Cehovski redi

Ceh kot pravno gospodarska skupnost obrtnikov iste vrste nastane z ustanovnim pismom mestnega gospoda ali deželnega vladarja.

Notranja ureditev ceha pa je določena s posebnimi določili, ki so znana pod imenom cehovski redi (Zunftordnung). To so neke vrste statuti cehov in zunanji dokaz njihove avtonomije. Sestavijo jih cehi, potrdi jih mestni gospod ali deželni vladar.

Z določili cehovskih redov so cehi v mestih zavarovani pred konkurenco obrtnikov z dežele z določbami o tako imenovani pravici obmilja (Bannmeilenrecht). V okolici ene do treh milj okrog mesta namreč niso smeli delovati obrtniki. Ptujsko mestno pravo iz leta 1376 izrečno navaja, da ne sme zunaj Ptuja od Drave do Pesnice noben pek, mesar, usnjar, čevljar prodajati svojih izdelkov.

Organizacija cehov

Ceh vodijo cehovski mojstri, ki jih je lahko v enem cehu več. Skupno z mestnim svetom vodijo nadzorstvo nad obrtno dejavnostjo svojih članov, rešujejo medsebojne spore, upravljajo premoženje ceha, hranijo skrinjo s cehovskimi listinami, cehovsko zastavo itd. Vsako leto morajo zbranim članom položiti račun o svojem delu. Iz dohodkov ceha podpirajo bolne in siromašne člane, pokopljejo umrle in dajejo zanje opraviti zadušnice; plačujejo deželno knežje davke, dajejo podpore potujočim rokodelcem in skrbno pazijo, da se izpolnjujejo vse obveznosti po cehovskem redu. Semkaj spada zlasti udeležba pri lastnih cerkvenih slovesnostih, pri procesijah itd

(Nadaljevanje prihodnjič)

ŠPORT • ŠPORT

Atletsko tekmovanje partizanskih društev

V nedeljo, 3. oktobra 1965, je bilo v Ptuju atletsko tekmovanje partizanskih društev, ki se ga je udeležilo 45 atletov iz Ptuja, Hajdine, Markovec in Dornave.

Moški so tekmovali v teku na 100 m, 400 m, 1500 m in v štafeti 4×100, v metu krogle ter skoku v daljino in višino. Ženska tekmovanja so obsegala tek na 600 m, 60 m ter skok v višino in daljino in met krogle.

Pri ženskah so zmagale Hajdinčanke pred Markovci. Pri moških pa obratno, kjer so bili Markovci prvi, je bila Hajdina druga. Dornava je bila obakrat tretja.

Rezultati posameznikov so naslednji: moški 100 m: Čepin, Markovci 12,4; Sišek, Hajdina 12,7; Rašl, Dornava 13. Tek 400 m: Čepin, Markovci 1.04,5; Klemenčič, Hajdina 1.04,6; Plohl, Markovci 1.050,0. Tek na 1500 m: Resman, Markovci 4.58,6; Fridl, Hajdina 5.15,8; Vrabl, Hajdina 5.31,0. Štafeta 4×100 m: Markovci 0.51,5; Hajdina 1.03,2. Višina: Mikša, Markovci 155 cm; Brodnjak in Kramberger, oba Hajdina 135 cm. Daljina: Zmazek, Markovci 5.56 cm; Mesarič, Ptuj 5.45 cm; Serdinšek, Markovci 5.37 cm. Krogla: Serdinšek 14,55 m; Mikša 10.81 m oba Markovci in Cvetko, Hajdina 10.72 m.

Ženske: tek na 60 m: Terbulec, Hajdina 8.9; Lukič, Dornava 9.1; Zupanič, Hajdina 9.3. Tek 600 m: Petek, Dornava 1.51.5; Galun, Markovci 1.55,0; Brodnjak, Hajdina 2,00.2. Met krogle: Meglič, Hajdina 11.82; Janžekovič, Markovci 8,18; Hazimali, Hajdina 7,82. Višina: prvo in drugo mesto si delita Slameršak, Markovci in Brodnjak, Hajdina obe 115; tretja je Petek, Dornava, prav tako 115. Daljina: Terbulec, Hajdina 4,22; Galun, Markovci 3,60 in Lukčič, Dornava 3,58.

Pri tem tekmovanju zasluži vso pohvalo društvo iz Hajdine, ki je bilo ustanovljeno šele pred kratkim, a je že poslalo na tekmovanje dve ekipi ter seglo na sam vrh tekmovanja. Škoda je le, da so manjkala društva, kot so Rogoznica, Gorišnica, Desternik in ostala, kar bi naredilo tekmovanje še zanimivejše.

Tekmovanje je bilo v občinskem merilu in se upošteva tudi za »Atletski pokal Slovenije«, ki ga je razpisala atletska zveza Slovenije v Ljubljani. OP

STRELSTVO

V nedeljo, 3. oktobra t. l., je bil na ptujskem strelišču strelski troboj z malokalibrsko puško in s pištolo med mestnimi reprezentancami Ptuja, Maribora in Varaždina.

Tekmovanje je vsako leto v enem izmed navedenih mest. Letos je pripadla organizacija Ptuju.

Občinski strelski odbor je nalogo zadovoljivo izvedel.

Ob otvoritvi tekmovanja ob 8. uri je goste in domače v imenu prireditelja t. j. Obč. strel. odbora Ptuj pozdravil Lojze Koželj. Gostje iz Varaždina in Maribora so bili prisrčno sprejeti s šopki nageljčkov. Z enominutnim molkom so prisotni počastili spomin pred kratkim preminulega predsednika Strelske zveze Slovenije Jožeta Klanjška-Vasje. Sledilo je tekmovanje, ki se je končalo z naslednjimi rezultati:

1. ČLANI (malokalibrska puška): ekipe: 1. Maribor 972 krogov, 2. Ptuj 945, krogov, 3. Varaždin 909 krogov. Najboljši posamezniki: 1. Valenčak (Mb) 248 krogov, 2. Belec (Mb) 246 krogov, 3. Pulko (Ptuj) 241 krogov.

2. ČLANI (malokalibrska pištola): ekipe: 1. Varaždin 973 krogov, 2. Maribor 852 krogov, 3. Ptuj 822 krogov. Najboljši posamezniki: 1. Grkovič (Var.) 255 krogov, 2. Bračko (Mb) 249 krogov, 3. Kralj (Var.) 245 krogov.

3. MLADINCI (malokalibrska puška): ekipe: 1. Maribor 870 krogov, 2. Ptuj 822 krogov, 3. Varaždin 505 krogov. Najboljši posamezniki: 1. Juvan (Mb) 237 krogov, 2. Pšajd (Ptuj) 234 krogov, 3. Podlesnik (Mb.) 227 krogov.

4. ČLANICE (malokalibrska puška — angleški mač): ekipe: 1. Maribor 966 krogov, 2. Ptuj 935 krogov, 3. Varaždin 836 krogov. Najboljše posameznice: 1. Štern Hilda (Mb) 253 krogov, 2. Kramberger Olga (Ptuj) 248 krogov, 3. Kajzer Jasna (Mb) 245 krogov.

Končni plasman je sledeči:

1. Maribor 3660 krogov,
2. Ptuj 3511 krogov,
3. Varaždin 3223 krogov.

Prehodni pokal je prejel v trajno last Maribor, ki je bil že tretjič zaporedoma v skupnem plasmanu zmagovalec.

Naslednje srečanje bo prihodnje leto v Varaždinu.

Lojze Koželj

Kmetijska zadruga „Jože Lacko“ Ptuj,

razpisuje

javno prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

mlatilnice različnih znamk in kapacitet, škropilnice (sadne in vinogradniške), pluge, brane, čistilnike za zrnje, sejalnice, vinske sode, okopalnike, pisarniški in gostilniški inventar, mize, stole, omare, štiri radioaparate, deset dvokoles ter druga osnovna sredstva, primerna predvsem za zasebne kmetijske proizvajalce.

[redacted]

Prodaja bo dne 22. oktobra 1965 od 8. do 9. ure za družbeni sektor in od 9. do 10. ure za zasebni sektor v obratu strojnega parka v Ptuju, Štuki 1.

ROKOMET

Republiška liga (moški)

Partizan Ormož – Celje 10:23 (4:11)

V petem kolu republiške rokometne lige sta se srečali v nedeljo, 3. oktobra, v Ormožu ekipi domačega Partizana in Celja. Celjani, ki so v tej prvenstveni sezoni najresnejši kandidati za naslov republiškega prvaka, se niso dali presenetiti in so si že v prvem polčasu zagotovili zanesljivo prednost sedmih zadetkov. Domačini v prvem delu sploh niso mogli resneje ogroziti gola Celjanov, ker so ti igrali odlično v obrambi, na vratih pa je stal skoraj nepremagljivi vratar Presinger ali Markovič. Takoj po polčasu so gostje začeli s serijo zadetkov, tako da je bila na vidiku prava katastrofa, saj je glasil rezultat že 17:4 v korist Celjanov. Sele takrat se je odprlo tudi domačinom, ki so zaigrali zadnjih dvajset minut popolnoma enakovredno in je bila igra v tem obdobju zares lepa. Kljub temu pa je bilo vsakomur jasno, da se zamujenega v prvem delu ne da več nadomestiti, čeprav so domači napadalci dosegli zaporedoma 5 golov. Pred okrog 400 gledalci je sodil Musič iz Maribora (dobro).

ORMOŽ: Horvat, Balažič 2, Frangeš, Kuharič 1, Pučko, Peterka 2, Rihtarič, Zadravec, Klemenčič 5, Roškar.

CELJE: Presinger, Goršič J. 4, Telič 5, Zavodnik 1, Medved, Snedič 5, Povalej 7, Goršič T. 1, Koren in Markovič.

Ormož – Celje (mladinci) 9:8 (4:5)

Ormoški mladinci so tudi v drugi tekmi republiške lige odpravili svojega nasprotnika, tokrat mladince iz Celja. Skozi vso tekmo sta si bila nasprotnika enakovredna in se je rezultat vedno menjaval. Prvi polčas so odločili gostje v svojo korist, v drugem pa so domačini najprej izenačili in proti koncu povedli z dvema goloma prednosti, kar jim je zadostovalo za zmago. Zadetke za Ormož so dosegli Zličar 5, Jesih 2 in Korban 2, za Celje pa Mesarič 5, Kokalj 2, Lah 1. Sodil je Končar iz Celja.

Štajerska rokometna liga

Partizan (V. Nedelja – Fužinar (Ravne) 15:23 (9:11)

V IV. kolu štajerske rokometne lige sta se v soboto, 2. oktobra, v Ormožu srečali ekipi Velike Nedelje in Fužinarja iz Raven. Po lepih igrah, ki jih je v zadnjih kolih prikazala ekipa Velike Nedelje, je v soboto odpovedala. Pomlajena Jamškova četa z Raven se ni dala ugnati, čeprav bi se lahko tudi to zgodilo. V prvem delu je bilo moštvo Velike Nedelje celo v vodstvu z rezultatom 8:6, vendar je ob polčasu glasil rezultat 11:9 v korist Ravenčanov. V drugem polčasu pa so gostje z nekaj hitrimi protinapadi zapečatili usodo domačinov. Pred sto gledalci je sodil Končar iz Celja (slabo), saj je dopuščal precej grobo igro, oškodoval pa je tudi obe moštvi. Najboljša realizatorja za Fužinarja sta bila Mori 9 in izkušeni Jamšek 7, za Veliko Nedeljo pa Meško 8.

Ivan Zadravec

SLOVENSKA NOGOMETNA LIGA

Branik : Aluminij 0:3 (0:0)

BRANIK: Huser, Kresnik, Gazvoda, Anič, Dolinšek, Bazina, Blaznik, Bogdan, Borbaš, Kološa, Kamenski.

ALUMINIJ: Bračič, Gerečnik, Muršec, Loboda, Mesarič, Vodušek, Emeršič, (Milosavljevič), Markovič, Krnič, Špehonja, Kneževič.

Gledalcev 500, sodil je Zver iz Ljubljane.

Vsled državnega mladinskega prvenstva v atletiki je bilo srečanje med Branikom in Aluminijem šele v ponedeljek na stadionu Branika v Ljudskem vrtu kljub temu pa se je zbralo precej gledalcev, ki so hoteli videti, »na delu« predvsem nogometaše Aluminija — vice šampiona SNL v pretekli sezoni, ki prav tako to pot računajo na najvišji naslov. Kidričani so zares pospravili prepričljivo zmago z nekoliko boljšo igro v drugem delu igre, ko so dosegli tri zadetke: Milosavljevič, Krnič in Špehonja, vendar so gledalce nekoliko razočarali s slabo igro. Igralci obeh moštev pa so kar tekmovali, kdo bo koga lepše »pokosil« Medsebojna obračunavanja so dosegla vrhunec, ko je izključil ljubljanski sodnik domačina Borbaša, ker je udaril s pestjo v obraz Lobodo. Omembe vredna je odločitev trenerja Blaznika — tokrat se je zopet pojavil v belo-črnem dresu — ko je izključil v 2. polčasu soigralca Dolinška zaradi nediscipline. Redka izjema na naših igriščih.

S to zmago se je povzpel Aluminij precej visoko na lestvici in v prihodnjih kolih lahko pričakujemo zanimivo borbo za čelo tabele in naslov jesenskega prvaka v SNL.

Ostali rezultati:

Celje-Rudar (T) 3:0, Gorica-Koper 3:0, Rudar-Kladivar 0:0, Triglav-Ljubljana 3:1 in Mura-Železničar 0:1.

Po odigranih petih kolih je v vodstvu Celje z 10 točkami pred Aluminijem, Rudarjem (T) in Triglavom s 7 točkami itd. V VI. kolu, ki bo šele 17. oktobra 1965, se bodo pomerili: Celje-Mura, Triglav-Železničar, Rudar (V)-Ljubljana, Branik-Rudar (T), Koper-Aluminij in Gorica-Kladivar.

V nedeljo, 10. oktobra, ne bo tekem v I. ligi ter v republiški in v conskih nogometnih ligah. Klubi bodo tekmovali samo v II. zvezni ligi.

—●—

IZBIRNO PRVENSTVO GIMNAZIJE

Predstavniki ptujske gimnazije so organizirali izbirno prvenstvo na razpis Atletske zveze Slovenije. Tekmovanje je bilo 1. oktobra na stadionu Drave.

Doseženi so bili nekateri boljši rezultati:

MOŠKI:

300 m: Tonejc Branko 39:0, Čepin Miran 42:0,

100 m: Carli Srdan 11,7, Dajčbaher 12,1,

1000 m: Meznarič 2:51,2, Stropnik 3:00,1,

4x100 m: Mlakar, Carli, Dajčbaher in Glaser 47,3,

Višina: Dajčbaher 1,66 m, Tonejc 1,60,

Skok v daljino: Carli 6,20 m, Mlakar 5,60,

Krogla (5 kg): Klavora 13,62 in Glaser 11,02.

ŽENSKE:

60 m: Gotvajn 8,7, Pungerl 8,9,

600 m: Jurkovič 2:09, Masten 2:10,

Krogla (3,5 kg): Klančnik 9,20, Pugerl 8,50 m,

Višina: Masten 1,28 m, Pungerl 1,25 m.

SLOVENSKA CONSKA LIGA – VZHOD

Drava : Ojstrica 1:0 (1:0)

V V. kolu SCNL-vzhod je pospravila Drava obe točki v srečanju z Ojstrico iz Dravograda, ki spada med outsiderje te lige. Rezultat 1:0 v škodo gostov je pravzaprav uspeh za nogometaše s Koroške, saj so le-ti pričakovali najmanj le 2 ali 3 gole v lastno škodo. Sleherni opazovalec nedeljskega srečanja na stadionu Drave ob Ormoški cesti pa lahko ugotavlja, da bi gostje z malo sreče pobrali v Ptuju pol izkupička, kar pa jim je preprečil domači vratar Uratnik, ki je obranil nekaj nevarnih strelov.

Edini zadetek je dosegel Ljubec Peter v 10. minuti prvega polčasa in to je bilo vse, česar se je razveselilo okrog 300 gledalcev, ki so prišli pozdravit modro-bele. Napadalna peterka Drave je zapravila nekaj stoodstotnih priložnosti, vendar je bil tudi gostujoči vratar vedno na mestu.

V nedeljo, 10. oktobra, ni tekem v SCNL, medtem, ko smo 17. oktobra priče derbiju med ravenskim Fužinarjem in Dravo na stadionu ob Ormoški cesti.

Pionirji Drave so premagali Slivnico s 5:1, mladinci Drave pa so izgubili v Slivnici z mladinci domačega Partizana z 1:3.

Še rezultati v SCNL-vzhod:

Nafta-Olimp 1:0, Grafičar-Papirničar 4:1, Mejnik-Šoštanj 2:1. Ravenski Fužinar in mariborski Kovinar sta bila prosta. Na lestvici vodi enajsterica Mejnika iz Svečine, nato pa slede Nafta, Drava, Olimp, Fužinar itd.

ŠTAJERSKA ROKOMETNA LIGA

Derby samo na papirju

DRAVA-ŠOŠTANJ 32:17 (16:6)

DRAVA: Nežmah, Černezl 3, Belšak 1, Kajnih 1, Rozman 8, Jurkovič 9, Gašparič 3, Kovač 2, Cimerman 1, Magdalenc.

ŠOŠTANJ: Brišnik, Kočevar 2, Fijavž 5, Hribernik, Špendor, Vovk 1, Bubik 6, Kac 2, Kemperle 1, Vidomšek.

Gledalcev okrog 200, sodil je Mariborčan Žvan.

V nedeljo dopoldne so bili gledalci povsem zadovoljni z zmago rokometašev Drave v derbiju ŠRL. Obe ekipi sta bili po treh golih brez poraza in pričakovali smo, da bo tekma razburljiva in napeta vse do zadnjega sodnikovega žvižga, vendar smo se zmotili, saj so vodili Ptujčani že v 10. minuti prvega polčasa z rezultatom 8:1 in so vse bolj prevladovali na asfaltu ter dosegali zadetke po mili volji. Ob odmoru so dosegli razmerje 16:6 in ga v nadaljevanju še povečali. Res, videli smo točo golov, nekaj lepih strelov in potez igralcev predvsem iz vrst domače ekipe, vendar bi zamerili igralcem v modrih majicah, da so proti koncu srečanja vse premalo pazili v obrambi in tako dovolili gostom, da so zmanjšali krepko razliko ter vsaj delno omilili poraz.

Do konca so ostala še tri kola. V nedeljo, 10. oktobra, gostuje Drava v Velenju, teden dni pozneje v Mariboru (Kovinar), v zadnjem kolu pa se bo pomerila z Veliko Nedeljo doma.

Objave in oglasi

PRODAM

TRGATEV NA BRAJDAH prodam. Sp. Pleterje 5, Ptuj.

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK, odlično ohranjen, prodam. Prešernova 20, Ptuj.

KUHINJSKO KREDENCO, šivalni stroj (pogrezljiv) in tapecirane stole ugodno prodam. Naslov v upravi lista.

PRODAM 40-basno klavirsko harmoniko »weltmeister«. Naslov v upravi lista.

PRODAM 7-CEVNI RADIO SAKSENWERK v dobrem stanju. Franc Meglič, Ptuj, Na tratah 2.

VODOVODNO ČRPALKO prodam. Bezjak, Budina 6-c, Ptuj.

SOBE

IZOBRAŽENEC išče začasno prazno sobo, da nagrado do 100 000 din, za sobo in kuhinjo pa nov televizor. Lahko je tudi podstrešno in vseljivo z novim letom. Naslov v upravi lista.

TRGOVSKA POMOČNICA išče v Ptuju ali v bližnji okolici prazno ali opremljeno sobo. Naslov v upravi lista.

KUPIM

KUPIM OSEBNI AVTOMOBIL TAUNUS, OPEL, VOLKSWAGEN ali FIAT. Ponudbe pošljite na naslov Franc Meglič, Ptuj, Na tratah 2.

KUPIM enostanovanjsko hišo v dobrem stanju v okolici Ptuja. Plačam v devizah po dogovoru. Naslov v upravi lista.

KUPIM škope. Vprašajte na Zagrebški cesti 38 v Ptuju.

RAZNO

IŠČEMO poštenega in agilnega prodajalca srečk. Jugoslovanska loterija, Ptuj.

OPOZARJAM osebo, ki je v torek, 5. oktobra 1965, v dopoldanskem času v čakalnici zdravstvenega doma v Ptuju, II. nadstropje levo, zamenjala šumeči plašč rjave barve s ključi, da ga vrne Kristini Šegula, Trubarjevi 6, Ptuj.

FANT, STAR 25 LET, želi spoznati dekle lepe postave in vesele narave z dobrim srcem, staro od 18 do 20 let. Ponudbe pod »skupno življenje« pošljite na naslov: Rudi Zafuta, Schemmelgase 38, Wien XI. Österreich.

TRŽNE CENE POVRTNINE IN SADJA V PTUJSKI POSLOVALNICI POVRTNINE (PRI MAGDI)

Kumare kg 150 din, kumare za vlaganje 280 din, ohrovt 130 din, paradižnik 200 din, paprika 240 din, paprika (parad.) 300 din, solata endivija 150 din, zelje sveže 66 din, zelje rdeče 130 din, bučno olje 690 din, kis (vinski) 185 din, česen 350 din, čebula 120 din, krompir 86 din, korenček 200 din, pesa rdeča 130 din, kumare vložene 430 din, koruza 100 din, pšenica 120 din, proso 170 din, fižol tetovec 230 din, fižol prepeličar 230 din, zelje kislo 144 din, Radenska 86 din, Slatina Donat 90 din, kis za vlaganje 115 din, grozdje 250 din, hruške 250 din, jabolka 250 din, slive — češplje 180 din, slive suhe 390 din, banane 480 din, limone 420 din, rozine 750 din, paradižnikove doze 360 din, Radgonski biser 1 l 830 din, Kapeljski biser 1 l 586 din, vino rdeče 1 l 303 din, vino belo 1 l 380 din, vino rdeče 2 l 520 din, vino belo 2 l 700 din, jajca 37 din, sir 1750 din, vrečke papir 315 din.

KINO — KINO — KINO — KIN

KINO TOMAŽ PRI ORMOŽU

predvaja 10. oktobra t. l. ameriški kinemaskopski barvni film ŽENA V ZASEDI.

KINO ORMOŽ

predvaja 9. oktobra t. l. angleški film SAFIR; 13. oktobra pa jugoslovanski film SREČNO, KEKEC.

Komisija za sprejemanje na delo in prenehanje dela pri **Zavodu za komunalno dejavnost občine Ptuj** razpisuje

PROSTO DELOVNO MESTO KVALIFICIRANEGA ZIDARJA

Zaposlitev je možna takoj, razpis pa velja 15 dni od dneva objave. Delavec bo prejemal osebne dohodke po pravilniku.

Čemu zaupate,

zvezdam ali svojim sposobnostim?

OVEN (21. marca do 20. aprila)

V dosedanjem življenju ste odklonili več ugodnih možnosti za vaše napredovanje, ki ste si ga z marljivostjo zaslužili. Niste radi dolžnik, zato se izogibate posojilom, v neizogibnem primeru pa ga hitro vrnete. Ne odlašate s stvarmi, ki nimajo stalne vrednosti.

BIK (21. aprila do 22. maja)

V vseh situacijah se dobro obvladujete in zato vas prijatelji občudujejo. Izognite se nevšečnostim, ki vam jih lahko povzročijo nepremišljene besede. Neodločnost vam včasih koristi; pri večini odločitev se morate premagati, da vas ne ovira.

DVOJČKA (22. maja do 22. junija)

Z denarjem nimate radi opravka niti z nakupi, zato prepuščate to skrb drugim. Privoščite si premalo počitka, zato ste včasih zelo nerazpoloženi. Bližnjih čestitk boste zelo veseli, ker vas bo z njimi nekdo presenetil.

RAK (23. junija do 22. julija)

Red in doslednost sta vaši vrlini, ki vas spremljata že iz otroških let. V svojem življenju boste zelo koristni, kjerkoli se boste lotili dela ali nalog. Kolektiv vam je zaupal važno funkcijo in vam pri njej tudi rad pomaga, ker se trudite za uspeh.

LEV (23. julija do 22. avgusta)

Letos ste opravili delo, ki bo koristilo vam in vaši družini v bodočih letih. Vsem znancem ste pustili vtis, da vam je ljuba resnica in da ne prenesete pretvarjanja. Zelo vas veseli, ko lahko pomagate ljudem, ki so tudi vam pomagali v stiski.

DEVICA (23. avgusta do 22. septembra)

Daleč v svetu se vas spominja družina, ki vas bo prihodnje leto obiskala. Vaši življenjski načrti so polni optimizma in se vam bodo tudi izpolnili. Čakate na pošto, ki vam bo prinesla odgovor na zelo važno vprašanje.

TEHTNICA (23. septembra do 22. oktobra)

Težko se odločite za izdatke, ki se vam zdijo odveč, ne morete pa reči, da ste lahko brez njih. O življenju ste si že ustvarili trdno sodbo in odpravili mnoge predsodke. V sorodstvu vas najbolj cenijo zato, ker ste jim ostali naklonjeni, medtem ko so jih drugi pozabili.

ŠKORPIJON (23. oktobra do 22. novembra)

Rada vas ima in vendar vam tega noče priznati; dovolj prilik imate, da se o tem prepričate. Vsaka obljuba pomeni za vas tudi obveznost, zato z njimi varčujte. Prištevajo vas med tiste molčeče ljudi, ki z dejanji odgovarjajo na vprašanja.

STRELEC (23. novembra do 20. decembra)

Sigurno vas bo našla sreča, čeprav si mislite, da je naklonjena samo drugim. Premalo ste navezani na svojo okolico, zato morate tudi vse težave sami prenašati. V ljubezni niste bili dovolj resni, zato si je izbrala drugega.

KOZOROG (21. decembra do 20. januarja)

Samota vam zelo ugaja, znajdete pa se tudi v družbi. Mnogo razmišljate o tem, ali se naj poveča vaša družina še za enega člana, ali bi ostali kar pri sedanjem številu. Za obletnico dokončanja šole se boste s sošolkami in s sošolci odlično zabavali.

VODNAR (21. januarja do 19. februarja)

Za vas preteklost ni več zanimiva, ker je bila polna težav in izkušenj, zato raje več mislite na bodočnost, ki vam obeta še mnogo lepega. Denarja imate vedno premalo, vendar ne prekoračujete svojih možnosti. Radi se vračate vsaj enkrat letno v svoj rojstni kraj.

RIBI (20. februarja do 20. marca)

Roko ste dali v spravo, ker ne marate sporov. Če se bo izpolnila obljuba, ki vam jo je dal pred nedavnim, se bo v vašem življenju mnogo obrnilo na boljše. Zelo posrečeni ste v svojih zamislih, ki jih gradite na svojih življenjskih izkušnjah.